

Köy okullarını ve Enstitülerini teşkilâtlandırma kanunu lâyihası ve Muvakkat encümen mazbatası (1/789)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/1341

8 . IV . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maarif vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 . IV . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan köy okullarını ve enstitülerini teşkilâtlandırma kanunu lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Köy okullarını ve enstitülerini teşkilâtlandırma kanunu projesi

Mucip sebepler

Mecburi ve parasız ilk öğrenim çağında ve (7 - 16) yaşta ki çocuklarımızdan, şehir ve kasabalarda oturanların % 61 i ilk ve orta okullara köylerdeki de ancak % 19 u üç ve beş sınıflı ilkokullara devam edebilmektedir. Bu tabloya göre bilimsizliğin toplandığı yerler köylerimizdir. Millî hayatımızı sarsacak ve aksatacak mahiyette gözüken bu menfi durumu, en kısa bir zamanda ilk öğrenimi memleketin her alanına yaymak suretiyle gidermek için, son bir kaç yıl içinde Hükümetçe gerekli tedbirlerin alınmasına başlanmıştır. 3238 sayılı kanuna göre kurslarda yetiştirilen 7 000 eğitimci, öğretmen gönderilmesine imkân bulunmayan küçük köylere gönderilmiş; öğretmen okullarımızı bitirenlerle ilkokul kadrolarının açıkları tamamen kapatılmış, 3803 sayılı kanuna göre açılan Köy enstitülerine 9 000 talebe alınmıştır.

Mecburi ilk öğrenimi köylere çabuk ve geniş ölçüde yaymak için 1942 yılından itibaren Köy enstitülerine her yıl 1 000 eğitimci namzedi ile 3 000 talebe alınması ve bu suretle sekiz yılda 8 000 eğitimci ile 24 000 köy öğretmeni yetiştirilmesi işi her bakımdan bir ana plâna bağlanmıştır. Memleketin türlü kesimlerine kol salıma başlamış olan Köy enstitülerimiz, en büyük ve çetin işlerimizden sayılan ilk öğrenimi bu plâna göre gerçekleştirecek karakterde binlerce köylü çocuğunu yetiştirmektedir. Bu kanunlar önümüzdeki ders yılı başında ilk mezunlarını vereceklerdir. Köy hayat şartlarına göre yetiştirilen bu köy öğretmenlerinin işe başlamalarıyla köy okullarının sayısı ve talebesi artmaya başlayacaktır. Üç yıl sonra bu kurumlar senede 3 000 mezun vereceklerdir. Bu tempodaki verimle 1950 yılında Türk köylerinin ilk öğrenim ihtiyacı karşılanmış olacaktır. İşte bu gelişim ve durumu gözönünde tutarak köy okullarını ve enstitülerini sağlam, devamlı ve düzgün bir şekilde işletici karakterdeki teşkilâtı kurmak zamanı gelmiş bulunmaktadır. İlişik kanun projesi bu maksatla hazırlanmıştır. Her bölümün maddeleriyle ilgili mucip sebepleri şunlardır:

1 — Okullar ve idareleri:

Birinci bölümün ilk maddesinde köy okullarının tipleri ve teşkilâtı ana çizgilerle gösterilmiş, okulların türlü işler bakımından bağlı bulunacakları makamlar belirtilmiştir. Köy okullarının

tiplerini, bunların teşkilât içindeki yerlerini ve durumlarını belirtmek; işlerin tatbikatı, okulların hakiki ihtiyaçlara göre açılmaları, açıldıkları yerlere sağlam bir şekilde yerleştirilmeleri ve onların gelişmelerine yarayacak tedbirlerin alınması bakımından lâzımdır.

Köy enstitülerinden yeni çıkacak öğretmenleri birbirlerinden uzak ve birbiriyle bağılılığı olmayan köylere serpererek tâyin etmek onları kendi başlarına bırakmak demektir. Bu durum öğretmenlerden beklediğimiz vazifelerin kolayca ve randımanlı bir şekilde yapılmasına elverişli değildir. Tecrübe bunu açıkça göstermiştir. Onun için 2 nci maddede tesbit edildiği gibi eğitmen ve öğretmenler, lüzumu kadar köyden teşkil edilecek bir gezici Başöğretmenlik bölgesine girecek köylerin okullarına tâyin edileceklerdir. Bu madde aynı zamanda bu bölgeye giren köylerdeki eğitmen ve öğretmenler arasında bağılılık temini, okulların sık sık kontrolü, bu okullardaki işlerin birbirini besleyici mahiyette inkişaf ettirilmesi, yardıma muhtaç elemana vaktinde gerekli yardımın yapılabilmesi için her bölgede gezici bir öğretmen veya baş öğretmen çalıştırılabileceğini ve bunların Köy enstitüsü mezunlarından da seçilebileceğini anlatmaktadır.

Üçüncü madde köy okullarını teftiş edecek İlk öğretim müfettişlerine ayrılacak teftiş bölgesini, müfettişin oturacağı yeri, vazife ve salâhiyetlerini, türlü işler bakımından bağılı olacağı makamı ve işbirliği yapacağı kurumu göstermekte, böylece onun bölgesi içine giren köylerde müsbet işler görebilmesine imkânlar hazırlamaktadır.

Köy okullarının gelişmeleri ve tam mânasıyla soysal bir karakter kazanmalarıyla ilgili ziraat, sanat, çocuk bakımı, ev idaresi gibi işlerin başarılabilmeleri ve köye mal edilebilmeleri için, onları talebenin ve köy halkının durumuna, imkânlarla göre plânlaştırmak, icabında maksada en uygun vasıta ve elemanlarla bunların üstüne saldırmak gerekmektedir. Köy enstitüleri bu bakımdan eğitmen ve öğretmenlere yardım edebilecek vasıtalara sahiptirler. Enstitüleri bu maksada göre ödevlendirmek için 4 ncü madde tesbit edilmiştir.

5 nci ve 6 ncı maddelerde Maarif memurlarıyla Maarif müdürlerinin vazifeleri, ana çizgileriyle yazılmıştır. 2 nci ve 6 ncı maddelerde valilik ziraat müdürleriyle ziraat muallimlerinin köy okullarının ziraat işlerine ne suretle yardım edecekleri ve teftiş şekli yazılmıştır.

7, 8 ve 9 ncü maddeler, köy okullarında vazife göreceklerin disiplin işlerine bakmak üzere teşkili zaruri görülen disiplin kurullarının vazife ve salâhiyetleriyle bunların nerelerde ve ne suretle teşkil edileceklerine dairdir. Binlerce eğitmen ve öğretmenin disiplin işlerini maksada en elverişli kurul ve usullerle kendilerine en yakın yerlerde ve en kısa zamanda sona erdirmek zaruri ve faydalı görülmüştür.

2. — Eğitmen ve öğretmenlerin vazife ve salâhiyetleri:

2 nci bölümdeki 10 ncü maddede, köy okullarıyla kurslarını idare etmek, köy halkını yetiştirmek bakımından eğitmen ve öğretmenlere verilmesi lüzumlu, faydalı, zaruri görülen vazife ve salâhiyetler tesbit edilmiştir.

Köy enstitüleri mezunlarının çalışacakları köy okullarını köyün bünyesine ve ihtiyaçlarına en uygun bir şekilde işletmek için gerekli türlü tedbirleri almak zamanı gelmiştir. Bu maksatla 10 ncü maddenin (a) fıkrasında, eğitmen ve öğretmenlerin okul ve kurslarla ilgili vazife ve salâhiyetleri, 3238, 3803 sayılı kanunlarla bunlara tahsis edilen arazi ve verilen istihsal vasıtalarını ne suretle kullanacakları veya işletecekleri, hayvanlara nasıl bakacakları, onarın üretilmeleri lüzumu belirtilmiştir. Aynı maddede bir teftiş bölgesinde çalışanların birbirleriyle ne şekilde yardımlaşacakları, okul talebesinin eğitim ve öğretimiyle sağlık durumlarını ilgilendiren hallerde alınacak ve aldırılacak tedbirlerle ilgili hususlar anlatmıştır.

Okulların işleyiş ve çalışışı ne kadar canlı, köyün ihtiyaçlarıyla yakından ne kadar ilgili olursa olsun eğer köyün yetişkin halkı bu kurumlarda yaratılan hayvanın içine sokularak türlü çalışmalara ve hareketlere katılmıyacak olursa, köy kültürünün müsbet kıymetleri geniş alanlarda yaygın bir hale getirilemez; köylülerin millî şuurları uyandırılarak onlar türlü vazifeleri görebilecek seviyeye yükseltilemez ve onların benliklerine yeni hayatın kıymetleri aşlanmıyacak olursa, okul çalışmaları köyün kenarında parlayıp sönen geçici birer ışık gibi kalmıya mah-

kümdür. Köyü bütünlüğü ile ele alıp onu hareketsiz ve durgun köy halinden çıkarıp canlı, hareketli ve halkı birbiriyle kaynaşmış köy seviyesine çıkarmaya mecburuz. Onun için köy halini de okul talebesi gibi yetiştirme, onların hayatlarıyla okulun çalışanlarını birbirine kavnaştırma tedbirlerini almak vazifesini öğretmen ve öğretmenlere vermek lüzumlu, faydalı görülmüştür. İkinci bölümün 10 ncu maddesinin (b) fıkrasındaki hükümler bu maksatla yazılmıştır.

11 nci madde, köy çocuklarını ve halkını yetiştirme işinde çalışanlarla kövlülerin birbirlerine yardım edeceklerini ve işbirliği yapmalarını âmir bulunmaktadır. Bu yardım ve işbirliği temin edilemezse köy çocuklarını ve halkını yetiştirme işi istenilen neticeyi vermeyecektir. Bu sebeple aynı maddede yardım ve işbirliğinden kaçanlar hakkında kanuni müeyyedeler de tesbit edilmiştir.

3 — Okullara devam :

Öğretmenler yetiştirildikten, okul ve ders vasıtaları hazırlandıktan sonra mecburi öğrenim çağındaki çocukların okula devamlarını temin edici esaslı kanuni tedbirleri almak bir zaruret haline gelmektedir.

Devamı temin etmek maksadiyle bu kanunun üçüncü bölümünde tesbit edilen maddeler: kövlülerimizin iş zamanları, hayat şartları, çocuk velilerinin düşünceleri, Devlet teşkilâtı mensuplarıyla köy idarelerinde çalışanların durumları gözönünde tutularak yazılmıştır. Vatandaşlık hak ve vazifelerinin idrak edilebilmesi, askerlik hizmetinin kıymetlenmesi, meslek iktidarının kazanılabilmesi için en az ilk öğrenim okulunu bitirmiş olmak gerektir. Bu amaçları gerçekleştirmek için ilk öğrenim çağındaki çocukların ergin olmadıkları gözönünde tutularak hukuk esasları içinde 12 - 17 nci maddelerde yazılmış ve çocuk velilerinin mesul tutulmasıyla ilgili hükümler konmuştur.

Yıllardanberi süregelen köy okulları çalışmalarından elde edilen tecrübeere göre devamsızlığı önlemek, harcanacak emeklerin küçük bir kısmının bile boşa gitmemesini sağlamak için bu önemli tedbirlerin alınması zaruri görülmüştür.

4. — Ders vasıtaları :

Derslerin düzgün bir şekilde, aksamadan yürütülmesi ve bu çalışmalardan verimli sonuçlar alınabilmesi çarelerinden biri de talebenin ders ve iş vasıtalarının tamam olmasıdır. Tıpkı bunun gibi okulun demirbaş esyayla aydınlatma ve ısıtma vasıtalarının ihtiyacı karşılayacak miktarda temini de zaruridir. Bu vasıtaların bir kısmı doğrudan doğruya çocuk velilerini, bir kısmı da fakir ailelerin çocukları dolayısıyla köy bütçelerini ilgilendirmektedir. Dördüncü bölümde tesbit edilen 12 - 21 nci maddeler bu önemli ihtiyaçları vaktinde ve köyün bünyesine uygun bir şekilde temine yarayacak mahiyettedir.

3803 sayılı kanunun 16 nci maddesi köy okulları daimî masraflarının Köy ihtiyar meclislerince temin edileceğini belirtmiş olmakla beraber öğretim ihtiyacının bütünü ve işin yapılması bakımından dördüncü bölümdeki hükümler yazılmıştır.

5. — Okul yapma, onarma ve tesisatı :

Köylerin okul binalarını yaptırmak büyük çapta ve tam mânasiyle millî karakterde işlerimizden biridir. Bunu köylerde elde edilebilecek imkân ve vasıtalara göre teşkilâtlandırmak, köyün bünyesine uygun düşecek yeni bir yapma ve onarma sistemine bağlamak, böylece okul binalarını her yıl köy enstitülerinden çıkacak öğretmen ve öğretmenlerin sayısına yetecek kadar çoğaltabilmek için ilgilileri bu işe bağlayıcı yeni kanuni tedbir ve müeyyedelere ihtiyaç vardır. İlk öğrenim çağındaki köy çocuklarını sağlık şartlarına uygun okul binalarında yetiştirmek, onları bilhassa kış aylarında tabiatın zulümlerinden kurtarmak demektir. Okul binası köyde türlü vesilelerle halkın toplanmasına ve yetiştirilmesine elverişli tek resmî binadır. Bu kanunla öğretmen ve öğretmenlere verilmekte olan vazifelerin başarılı olabilmesi için de okul binasına, öğretmen evine ve işliğe katî ihtiyaç vardır. Mimarlarımız arasında musabakalar açılarak bu tip binaların plânları yaptırılmıştır. İklim ve köy şartları gözönünde tutularak hazırlanan bu projelerin tatbikiyle köyler ucuz, güzel, maksada elverişli, köy gücüyle yapılması mümkün okul binalarına kavuşacaklardır. Bu yolda köy ve memleket çehresini güzelleştirme işine de hizmet edilmiş olacak-

tır. Onun için bu işin üstüne millî enerjii toplamak ve bunun gerektireceği hükümlere bu kanunda yer vermek lüzumu başlıca çare sayılmıştır.

Beşinci bölümdeki 22 nci madde okul yapma ve onarmasıyla kanuna göre ilgili bulunanların vazifelerini, bu vazifeyi vaktinde yapmadıkları takdirde haklarında tatbik olunacak cezaları tesbit etmektedir.

Bundan sonra gelen 23 ncü madde bölge köy okulları binalarının ne suretle yapılacaklarını ve bu okullarda, dolaylarındaki köylerde oturanların çalışmalarıyla meydana getirilecek fidanlık dutluk, kavaklık gibi kuruluşlardan ilgililerin ne şekilde faydalanacaklarını anlatmaktadır. Köylerimizin çoğu az nüfuslu küçük köyler olduğu için bunların hepsinde bu teşkillerin tamamının kurulmasına imkân yoktur. Onun için bir kaç köyün ortasında, elverişli vasıfları taşıyan bir köyde her bakımdan teşkilâtı ve vasıtaları tamamlanmış bölge okulu kurmak, dolayısındaki küçük köylerin ihtiyaçlarını böylece karşılamak mümkün görülmüştür. Pansiyonlu talebesi de bulunacak olan bu bölge okullarını yapmak işlerine ondan faydalanılacak köyler halkının emeklerini de katmak icabetmektedir. 23 ncü madde ile bu noktalar temin edilmiştir.

24 ncü madde okul yapma; onarma için gerekli kerestenin Devlet ormanlarından parasız teminine aittir. 3116 sayılı Orman kanununun 19 ncü maddesi ormanların buldukları ve ormanlara bitişik kazalar içindeki köylerin, okullarına Devlet ormanlarından parasız kereste verileceğini emrediyorsa da keresteye muhtaç köylere bunun nasıl verileceğini tesbit etmemektedir. Ayrıca bu kanundaki (mektep) tâbirinin içine eğitmenli okulların gireceği de belirtilmemektedir. İşte bu sebeplerle her tip köy okuluna doğrudan doğruya Devlet ormanlarından, orman işletmelerinden parasız verilecek kerestelerin verilmesiyle ilgili hususlar 24 ncü maddede bugünkü ihtiyaçlara göre açık olarak tesbit edilmiş bulunmaktadır. Köylerimizin okul binalarını, ihtiyaca göre çabuk ve esaslı şekilde yapabilmenin önemli şartları; Devlet ormanlarından bu okullar için verilecek kerestenin verilmesi hususunda işi kısa zamanda oldurucu davranmak, formalite zorluklarına boğdurmamak, okulların ihtiyaçlarını diğer satış işlerinden üstün tutmakta toplanmaktadır. Ormanları korumanın ve çoğaltmanın başlıca ve en köklü çaresinin, köylü halkı mümkün olduğu kadar çabuk okutmak onları bu millî servetin önemini, büyüklüğünü kavrayacak seviyeye yükseltmek olduğuna inanıyoruz. Bu prensipler gözönünde tutularak 24 ncü madde hükümleri tesbit edilmiştir. Köy eğitim ve öğretimine hız verebilmek için bu madde hükümlerine mutlak ihtiyaç vardır.

On binlerce köyümüzde 10 yıl gibi kısa bir zaman içinde yapılıp bitirilecek köy okullarının yapılması ve onarılması işlerinde elbirliğiyle çalışmaları gerekenleri tesbit eden 25 nci madde bu kanunun en önemli hükümlerinden birini belirtmektedir. Bu madde hükümleri yapı işlerini kolaylaştırmakta, umumî menfaatlere yarıyan işlerde köylü vatandaşların kadın ve erkek farkı gözetmeksizin çalışmalarına imkân vermektedir. Yapı işlerinin bir kısmı erkekler kadar köy kadınlarını da ilgilendirir. Köylerde dul kadınlar köylü erkeğin katıldığı köye faydalı her işte çalışmaktadır. Köyün ortak mallarından sayılan, maddi ve mânevi kıymet taşıyan ve bu bakımdan köyü şereflendiren okul binasının meydana gelmesinde; yaşları ve sağlık durumları bu uğurda çalışmaya elverişli her vatandaşın rol alması onların imar faaliyetine emek vermesi yönünden manalıdır. Köylerde bu gibi işler esasen «imece» ile yapılagilmektedir. Kanun projesinin 25 nci maddesi bu güzel ananeye dayanmakta, onu iş görebileceklerin hepsine maletmekte ve bu çalışmalarını şuurulu bir teşkil haline getirmektedir.

26 ncü madde, okul işleri mükellefiyetine tabi olupta işten kaçanlar hakkında tatbik edilecek cezaları tesbit etmektedir.

Köylerde okul binası yaptırılırken köy sınırları içinde serbestçe yapı malzemesi tedarikine, tuğla kesmeye, kireç yakmaya ihtiyaç vardır. Bu işlerin kolayca yapılmasına kanuni imkânlar hazırlamak köylerin çabuk imar edilme yolunu temine yarıyacaktır. Onun için okul ve eustitülerin yapı işlerini kolaylaştırmak maksadıyla 27 nci madde yazılmıştır.

6. — Okullara tahsis edilecek arazi:

3803 sayılı kanunun 12 ncü maddesine göre köy okullarına tahsis edilecek arazinin ne suretle tahsis edileceğini belirten umumî hükümlere ihtiyaç bulunduğu tecrübelerle anlaşılmıştır.

Köy öğretmenlerinin geçimleri ve okul talebesinin ziraat dersi tatbikatı görmeleriyle ilgili bulunan bu arazi tahsisi işini en kestirme yoldan giderek kökünden halletmek lâzımgelmektedir. 6 nci bölümü teşkil eden (28 - 30) nci maddeler bu maksadı temine elverişli hükümlerin mahiyetlerini anlatmaktadır.

7. — Köy eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve başöğretmenlerinin taltif ve tecziyeleri:

Köy okullarında vazife gören eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin vazife ve salâhiyetleri ilgili bölümde yazılıdır. Bu bölümde de bunlar arasından vazifelerini olağanüstü bir başarı ile yapanlarla işinde kusuru görülen ve meslekî suç işleyenlerin ne suretle taltif ve tecziye edilecekleri belirtilmiştir.

Köylerimizde vazife alacak eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenlerin karşılaşacakları işler pek çok, bilhassa başlangıç yıllarında çetin ve ağırdır. Buralarda iş yapmak, normal hayat şartları içinde canlı ve hareketli köy yaratabilmek için öğretmenlerin büyük fedakârlıkları göze almalarını, vazifelerini uzun yıllar olağan üstü başarılarla süslemelerini sağlayıcı esasların konulması gerekmektedir.

Köy eğitmen ve öğretmenleri 3238 ve 3803 sayılı kanunlara göre ücretle çalışan, okullara tahsis edilen araziye dayanarak ziraat işlerini başlıca geçim vasıtası yapan, tekaüt ve içtimai yardım sandıklarından faydalanan insanlardır. Onun için bunların taltif ve tecziyelerinde bu noktalar gözönünde tutulmuş, tabii oldukları hayat şartlarına uygun düşecek takdir, taltif ve ceza şekilleri bulunmuştur. İşte bu sebeplerden dolayı bu kanun projesindeki taltif, terfi ve tecziye şekilleri yürürlükte olan kanunlardakilerden ayrı karakterdedir. Böylece bir taraftan köy eğitmen ve öğretmenlerinin verimli bir şekilde çalıştırılması, onlardan köylerimizde âzami şekilde faydalanılması temin edilecek; diğer cihetten onların da vazifelerine en uygun terfi ve tecziye usullerine kavuşmalarına yarayacaktır. Yıllar geçtikçe sayıları çoğalacak, işleri artacak ve genişleyecek olan bu elemanı örnek olabilecek bir disiplin havası içinde çalıştırabilmek için esaslı tedbirlerin alınmasına, köylerde iyi bir çalışma nizamının yaratılmasına ihtiyaç vardır.

Esasen köy kaynağından alınarak yetiştirilen köy eğitmen ve öğretmenlerini köylerine ve işlerine sınırlı bağlamanın, kendilerini olgun birer kıymet haline getirmenin ve onların iç âlemlerini besleyebilmenin şartı; hizmetlerini unutulmıyacak şekilde ve daima anılacak bir tarzda tesbit etmektir. Eğitmen ve öğretmenlerin aralarından çıkacak iş kahramanlarını, hayatları bahasına başaracakları işler dolyısıyla ömürleri müddetince kahraman saymak, onları daima andıracak esaslar bulmak, memlekette çetin işlere saldıracak insan sayısının çoğalmasına yarayacaktır. İşte bu sebeplerle onarı (31 ve 32) nci maddelerde yazılı şekillere göre taltif etmek işin mahiyetine uygun görülmüştür.

Köy eğitmen ve öğretmenlerini işledikleri suçların derecesine ve mahiyetine göre yürürlükte bulunan kanunlarımızdaki usullerle ceza şekilleri içinde cezalandırmak, onların bağlı oldukları ücret alma sistemiyle çalışma tarzlarına uymamaktadır. Köylerde kökleşmelerini istediğimiz eğitmen ve öğretmenler için (32) nci maddede yazılı cezalar konulmuştur. (34-39) nci maddeler ceza işleriyle ilgili tahkikatın ne suretle yapılacağını, eğitmen ve öğretmenlere verilecek izinleri belirtmektedir.

8. — Köy enstitülerinin köy okullarıyla ilgili işleri:

Köy okullarıyla bu okullara eğitmen, öğretmen, gezici başöğretmen ve köyler için önemli mesleklerin erbabını yetiştirmekte olan Köy enstitüleri, arasında; sıkı ve sağlam temellere dayanan, hem köy okulunun hem de Köy enstitüsünün çalışma ve gelişme ihtiyaçlarına cevap veren bir işbirliği kurmak icabettir. Bu yapılmıyacak olursa köy enstitülerindeki işler, enstitü sınırlarının dışına bütün hızı ve genişliğiyle taşınmayacak; bu kurumlardan çıkacak ve köylerde bir çok ağır, çetin işleri yapmak mecburiyetinde olan öğretmenlerin çoğu tek başlarına çaresiz bir halde kalacaklardır. Onların çalıştıkları okul ile köy enstitüsünün elele vererek ve birbirlerinin güçlerine güvenerek ve dayanarak çalışmalarını düzeltmek gerekmektedir. İş birliğiyledir ki ancak böyle bir köy enstitüleri hayata bağlılığı kesilmemiş ve daima realiteden kuvvet, ilham alarak çalışan kurumlar haline getirilmiş

olacaklardır. İşte bu gayeleri gerçekleştirmeye elverişli özlükte olmak üzere 8 nci bölümdeki (40-45) nci maddeler sıralanmıştır.

9. — Köy enstitülerinde vazife görenlerin taltii ve tecziyeleri

Köy enstitülerinde vazife almış öğretmenlerimiz hele enstitülerin kuruluş yıllarında bir çok yoksuzlukları göze alıp hayat şartları bakımından sıkıntılı hollere katlanarak çalışmaktadırlar ve çalışacaklardır. Bu öğretmenler ıssız vatan köşelerinde canlı birer yuva olan ilk enstitülerin kurulması şerefini taşımaktadırlar. Enstitü öğretmenleri, daha uzun yıllar öğretim ve eğitim vazifelerinden başka talebeleriyle birlikte bu kurumların binalarını yapmak, buralarda geniş ölçüde ziraat işletmeleri kurmak, enstitülere uzak yerlerden su getirmek, elektrik istihsal etmek, işlere göre gece gündüz demeden çalışmak durumundadırlar. Türlü menşelerden gelerek enstitülerde çalışmakta olan yetiştiriciler arasında ahenkli bir çalışma nizamının kurulup devam ettirilebilmesi, onların enstitüye faydalı öğretmenler olabilmeleri için bunların iş başında iken de yetişmelerine imkânlar hazırlamak lâzımgelmektedir. Bu sebeple yeniden tâyin edilecek öğretmenlerin stajiyerlik müddeti (1 - 3) yıl olarak tesbit edilmiştir. Böylece enstitülerin öğretmen kadrolarını her bakımdan sınanmış elemanla kuvvetlendirmek mümkün olabilecektir. Bu arada Köy enstitülerinden mezun ve köylerde başarı göstermiş olgun öğretmenleri kurslara tabi tutarak enstitülerin kadrolarına almakta buralarda iyi bir çalışma havasının yaratılması bakımından zaruri görülmüştür. Bir taraftan öğretmenleri yetiştirici ve onların normal şartlar altında çalıştırılmalarını temin edici kanuni tedbirler alınırken diğer taraftan da öğretmenlerin, memurların ve usta öğreticilerin yaşama şartlarını kolaylaştırıcı imkânlar yaratılması lâzımdır. Onun için bunlara, enstitü binalarında ve evlerinde oturma, kurumun taşıtlarından serbestçe faydalanma ve ayrıca oturdukları evlerin dolaylındaki enstitü arazisinden bir kısım yeri şahısları hesabına işleme, hayvan besleme gibi haklar verilmiştir. Yapıcı ve yaratıcı ve kurucu köy öğretmenleri yetiştirmekle mükellef tutulan insanların önce şahıslarına ait evlerde ve bu evlerin etrafındaki topraklar üzerinde kendilerinin bu vasıflarda olduklarını göstermeleri lâzımdır. Bu tedbirle her evin ve dolayının bakımı, güzelleştirilmesi işi de Devlet bütçesinden masrafa lüzum kalmaksızın temin edilmiş olacaktır.

Köy enstitüsü öğretmenlerinin terfi ve tecziyelerini ifadelendiren maddeler tesbit edilirken; enstitülerin hususi durumları, buralarda öğretmenlere temin edilen haklar, onların karşılaşacakları zorluklar, enstitüde ve köylerde öğretmenlerin yapacakları hizmetin hususiyetleri gözönünde tutulmuştur. Bu suretle köy eğitim ve öğretmenleriyle enstitü kadrosunda çalıştırılan terfi, taltif ve tecziye şekilleriyle usulleri birbirine benzetilmiştir.

Köylerimizin henüz el sürülmemiş binbir işini başarmak üzere adam hazırlayan köy enstitüleri öğretmenlerini, işlerinde başarılı kılabilmek için yeni tedbirler bulmamız vazifesini bütün engel ve zorluklara rağmen olagan üstü bir başarı ile yapan öğretmenleri bu başarılarıyla mütenasip şereflerle bezemekten çekinmemiz lâzımdır. Köylerimizin kendilerine hizmeti dokunan insanların hâtırâ ve adlarıyla şereflenmeleri, hem vatandaşların umumî menfaatlara yarayıcı iş yapma hızlarını arttıracak hem de memlekette bu vasıflardaki insan sayısının çoğalmasını temin edecektir.

9 ncu bölümü teşkil eden (46 - 56) nci maddelerbu gayeleri gerçekleştirmeye yarayacak hükümleri içlerine almaktadırlar.

10. — Müteferrik maddeler :

Bu bölümdeki maddelerde yazılı hususlar, kanun projesinin bütününi besleyici ve kuvvetlendirici hükümleridir. Bu bakımdan 57 nci maddede bu kanunla Köy kanunu arasındaki bağılılığı ve kanun karşısında idare âmirlerinin durumlarıyla vazifeleri anlatılmaktadır. Bu açıklamaya tatbikatta ihtiyaç olduğunu tecrübeler göstermiştir.

58 ve 59 ncu maddeler, köylerde bu kanuna göre iş göreceklere karşı suç işleyeceklere verilecek cezaları ve bunların ne suretle tatbik edileceklerini açık, katî olarak belirtmektedir. Ayrıca bu kanunda yazılı işleri göreceklere hakkında 1609 sayılı kanunun tatbik edilmeyeceği 59 ncu madde ile anlatılmıştır .

Köy eğitim ve öğretmenleri kanunla tesbit ve tâyin edilmiş muayyen işleri gören insanlardır. Onların ellerine verilen işlerin mahiyeti kendilerini 1609 sayılı kanunda yazılı suçlar derecesinde

ağır hareketlere sevkedecek karakterde değildir. Ayrıca bunlar toprağa bağlı ve geçimlerinin toprağı işlemekle temin, Devlet hesabına da toprakla ilgili bir okulu idare eden kimseler oldukları için tevkif edilmek suretiyle vazifelerinden ayrılmaları hem beslemek mecburiyetinde oldukları aileleri fertlerinin hem de okulun durumunu çok sarsacaktır. Onun için 59 ncu madde bunların işlerine ve durumlarına uygun vasıftadır.

60 nci madde okul veya enstitü binalarını yaptırılacak hayır erbabına ve kurumlarına karşı gösterilecek kadirşinaslığı ifade etmektedir.

61 nci maddede köy okullarıyla enstitülerinin ve bunlarda çalışan öğretmenlerle talebenin ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle kurulacak kooperatiflerin tiplerini, mahiyetini tesbit etmektedir. Ticaret şebekesinin normal usul ve kıymetlerle henüz uzanmadığı köylerimizde çalışanların hayati ihtiyaçlarını temin bakımından bu kooperatifleri kurmak zarureti vardır.

62 nci madde enstitülerde iki yıl sınıfta kalanların durumlarını tesbit etmektedir.

63 ncu madde ile 3803 sayılı kanunun 18 nci maddesine küçük ilâve yapılmıştır.

64 ncu madde, 3803 sayılı kanuna göre kurulan köy öğretmenleri tekaüt, sağlık ve içtimai yardım sandıklarında çalıştırılacak memurların ve müstahdemlerin 3656 sayılı kanun hükümlerine göre hazırlanacak bir nizamname ile tekaüt edilebileceklerini tesbit etmektedir. Bu sandıkların işlerini göreceği iyi memurlara ihtiyaç vardır. Onun için kendilerine bu hakkın temini zaruri ve faydalı görülmüştür.

65 nci madde 3803 sayılı kanunla köy öğretmenleri için kurulan sağlık ve içtimai yardım sandığına köyde çalışan diğer elemanların da âza olmalarına imkân vermektedir. Bunun da bir zaruret ve ihtiyaç olduğunu tecrübe ve hâdiseler göstermiştir. Bu madde ile sandığı takviye edici bir tedbir alınmış olmaktadır.

66 nci madde icabında köy okullarının her biri için birer yardım kurulu teşkil edebileceğine dairdir. Bunu da işin mahiyeti icabettirmektedir.

67 nci madde köy eğitim ve öğretiminde vazife sebebiyle veya gönüllü olarak olaganüstü başarıyla çalışan köylüleri de taltif etmek maksadını güdücü hükümleri toplamaktadır.

68 nci madde köylerde çalışmakta olan ve 3803 sayılı kanuna tabi olmayan öğretmenlerin de bu kanunun 32 nci maddesi hükmüne göre taltif edilebileceklerini göstermektedir.

69 ve 70 nci maddeler köy okul ve enstitülerinin kendilerine en yakın merkezlere bağlanmalarını, muhabere hususunda diğer Devlet memurları gibi resmî vasıtalarından faydalanmalarını temin edecek hükümleri tesbit etmektedir. Köyleri irtibatsızlıktan kurtarmak, buralarda müsbet işler görülebilmeyen ilk şarttır. Köylerimizde vazife alacak münevver insan sayısı ancak bu gibi köklü tedbirlerin alınmasıyla artacaktır.

Memleketin türlü bölgelerinde 10 binlerce köyde, milyonlarca vatandaşı, binlerce eğitimci ve öğretmeni ilgilendirmek üzere tatbik edilecek olan bu kanunla buna temel teşkil eden 3803 sayılı Köy enstitüleri ve 3238 sayılı Köy eğitimcileri kanunlarının hükümlerini aksatmadan yürütebilmek ve ileride meydana çıkacak fakat bugünden mahiyetleri kestirilemeyecek olan vaka ve icaplara göre gerekecek tedbirlerin hemen alınabilmeleri için, 71 nci madde yazılmıştır.

Bu suretle yukarıda adları belirtilen kanunları yürütmekle mükellef Maarif Vekilliği, zaruret ve ihtiyaçlara göre İcra Vekilleri Heyetinden gereken kararı hemen almak, böylece müşkülleri yenmek imkân ve salâhiyetine kavuşturulmuş olmaktadır. Tatbik alanı çok geniş, ilgilendirdiği insan sayısı milyonları aşan bu kanunların ortaya çıkaracakları türlü işleri kolaylaştırmak ve kanun hükümlerini memleketin her bucagında her zaman yerine getirebilmek için 71 nci maddede yazılı hükme ihtiyaç vardır.

72 nci madde köy okullarına tahsis edilecek gayrimenkullerin vergi, resim ve harçlardan affıyla ilgilidir.

Muvakkat encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat encümen

Esas No. 1/789

Karar No. 2

18. V. 1942

Yüksek Reislige

Köy okulları ve enstitüleri teşkilâtına dair olup İcra Vekilleri Heyetinin 7. IV. 1942 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve Başvekâletin bu husustaki 8. IV. 1942 tarihli ve 6/1341 sayılı tezkeresiyle birlikte Muvakkat encümenimize havale buyurulan kanun lâ-yihası tetkik ve müzakere olundu. Müzakerede Maarif vekili ve İlk tedrisat umum müdürü hazır buldukları gibi lâ-yihanın Dahiliye vekilliğini ilgilendiren bazı noktalarında Dahiliye vekâleti müsteşar muavini ile Hukuk müşavirinden, Adliye vekâletini alâkalandıran cihetlerinde Adliye ceza işleri umum müdüründen, Sıhhat vekâletine taallük eden kısımlarında da Sıhhat vekâleti müsteşarından gereken izahlar alınmıştır.

Bu kanun lâ-yihasının hedefi; Hükümetin mucip sebepler lâ-yihasında etraflı surette tasvir edildiği veçhile köylü çocuklarımız arasında, kanunen «meburi ve meccani» olan ilk öğretimi mümkün olan süratle yapabilmek için 3238 ve 3803 numaralı kanunların hükümlerine göre yetiştirilen ve yetiştirilmekte bulunan köy öğretmen ve öğretmenlerinin çalışacakları ilk okulların nevileriyle bu öğretmen ve öğretmenlerin umumiyetle köylülerimizin kalkınması dâvasında üstlerine alacakları vazifelerin tâ-yininden ve köy enstitüleriyle bu okullar arasındaki münasebetlerin tanziminden ibarettir. Lâ-yihada teklif olunan bütün hükümler; bu esaslar etrafında toplanmaktadır.

1940 yılı nisan ayı içinde yapılan ilk tahsil çağındaki çocukların sayımına mütaallik istatistiğe göre :

Mecburi tahsil çağındaki çocukların sayısı; (712 025) i şehir ve kasabalarda, (3 037 884) ü köylerde olmak üzere (3 749 909) dur. Bunlardan şehir ve kasabalarda (280 213) köylerde, (2 368 267) çocuk sayım günü ilk tahsilden mahrum vaziyette görülmüşlerdir. Bu mahrumiyet şehir ve kasabalarda (% 39,4), köylerde (% 78,0) ve her iki tarafta (% 70,6) nisbetini bulmaktadır.

Şu hale göre öğretmen kurslarına ve köy enstitülerine dair kanunların hükümlerini tamamlayıcı mahiyette bulunan lâ-yihayı encümenimizin umumî heyeti yönünden memnuniyetle kabule değer mahiyette bulmuş ve bahis mevzuu olan köy okullarının ders programlarıyla terbiye esasları hakkında Maarif vekilliginden gerekli izahları aldıktan sonra maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Şekil yönünden düzeltilmesine lüzum görülen maddeler üzerinde ayrıca durulmuyarak, esasa ait değişiklikler yapılan maddeler, aşağıda ayrı ayrı gösterilmiştir.

Madde — 2.

Gezici öğretmen ve baş öğretmenlerin, ziraat müdür ve muallimlerinden başka Ziraat vekâleti mütehassıslarıyla de iş birliği yapmaları münasip görülerek maddenin sonuna bu mütehassıslar da eklenmiştir.

Madde — 5, 6.

Bu lâ-yihada Maarif memurlarıyla Maarif müdürlerinin yalnız köy ilkokullarıyla ilgili vazifelerine yer verilebileceğinden bu maddeler, ona göre değiştirilmiş ve diğer okullarla Maarif kurumlarına ait vazifelerine işaretle iktifa olunmuştur.

Ayrıca köy okullarının sıhhat işleriyle, Vekillik sıhhat müfettişleriyle Valilik sıhhat müdürlerinin ve Hükümet tabiplerinin de ilgilenmeleri faydalı görülerek altıncı maddenin sonuna ona göre bir fıkra konmuştur.

Madde — 7.

Maarif müdürlerinin, «Kaza köy öğretmenleri ve öğretmenleri disiplin kurulu» için seçecekleri baş öğretmeni; İlk öğretim müfettişinin göstereceği üç namzet arasından ayrılmaları muvafık görülerek buna mütaallik fıkra; ona göre tadil edilmiştir. Bu kurulun unvanı, vazifesini sarıh bir surette gösterecek şekilde değiştirilmiştir.

Madde — 8.

Vilâyet merkezlerinde köy okulları disiplin

işleriyle ikinci derecede meşgul olacak kuru-
lun unvanı; kaza merkezindeki kurula müte-
nazır olarak tesbit edilmiş ve maddenin itiraza
taallük eden hükmünün sonundaki fıkra bu-
rada lüzumsuz görülerek kaldırılmıştır.

Madde — 10.

Bu madde ile köy eğitmen ve öğretmenle-
rine; okullarla, kurslarla ve köy halkını ye-
tiştirmekle ilgili olarak yükseltmek isteni-
len işlerin çokluğu ve ağırlığı Encümenimizin dik-
katini çektiğinden bu mevzu üzerinde ehemmi-
yetle durulmuş ve Maarif vekilinden bu işlerin
bir programa bağlanarak muayyen devreler
içinde zamana sığdırılabilmesi noktasından alı-
nan izahlar üzerine asli vazifelerin, ikinci plân-
da görünen işler yüzünden ihamale uğramama-
sı ve tatbikatta bu cihetin itina ile gözetilmesi
kaydıyla maddenin esas yönünden kabulü mu-
vafık görülmüştür. Bu münasebetle bu lâyi-
hadaki hükümlerin yürütülebilmesi noktasın-
dan köylerin muhtelif cephelerden umumî bir
tetkike tabi tutulması ve köyler hakkında edi-
nilen bilgilerin bir (Köy kütüğü) nde toplan-
ması bahsi de açılmış, Maarif vekili tarafından
bunun teminine çalışılacağı, bu hususta Ziraat
vekilliğince bir çok köyler üzerinde yapılan tet-
kiklerden de istifade olunacağı ifade edilmiş-
tir.

Yine bu maddenin (A) bendinin birinci fık-
rası, lüzumsuzluğuna ve üçüncü fıkrasının ba-
şındaki kanuna mütaallik kayıt, bu hükümle
ilgili maddede yapılan değişikliğe binaen kal-
dırılmıştır; aynı sebeple (Tahsisi) yerine (Mah-
sus) denilmiştir.

Aynı maddenin (B) bendinin ikinci fıkrasın-
da, sergi ve panayır açmak hususunda vazife
tedahülüne meydan bırakmamak üzere gerekli de-
ğişiklik yapılmıştır.

Madde — 11.

Bu maddenin sonuncu fıkrasında sözü geçen
mahkemeye (Sulh) kaydı ilâve olunmuş ve para
cezasında değişiklik yapılmıştır.

Madde — 13.

Bu maddenin sonunda mecburi öğrenim
çağında bulunup da henüz hüviyet cüzdanını
almamış çocuklar hakkında yapılacak muame-
leye dair teklif olunan hüküm; hüviyet cüzdanı
verilmesi işinin uzayabilmesi ihtimaline göre
bu vaziyetteki çocukların okula devamlarına
meydan bırakmak mülâhazasıyla kabul edilmiş-

tir. Ancak bu çocukların hüviyet cüzdanı bulun-
madıkça okula kayıt muamelesi tamamlanmış
sayılmıyacağından bu maddede bahsedilen ku-
rul ile diğer vazifelerinin ve okul eğitmen
veya öğretmenin hüviyet cüzdanı olmayan
çocukları nüfus idarelerine bildirmeleri gerek-
mektedir.

Madde — 14.

Bölge pansiyonlu köy okuluna alınacak ço-
cukların seçiminde gözetilecek şartların ve esas-
ların, Maarif vekilliğince tesbit olunması uygun
görülerek maddeye ona göre bir hüküm ilâve
edilmiştir. Bu okullara gündüzlü talebe de alı-
nabilmesi için maddenin sonuna buna dair bir
fıkra eklenmiştir.

Madde — 15.

Onaltı yaşını bitirmeden evlenen gençlerin
bu hareketlerini; gündüz ilk okullarına devam-
larına kanuni bir engel haline getirmemek için
vaziyetin takdiri Maarif vekilliğine bırakılmış
ve maddenin sonundaki fıkra, ona göre deği-
ştirilmiştir.

Madde — 16.

Çocuğunu mecburi öğrenime mütaallik hü-
kümler dairesinde mecburi öğrenim okulların-
dan veya kurslarından birine göndermiyen veli-
ler hakkında yapılacak muamelenin vazih olma-
sı, bir takım tetkik safhalarından geçmesi, bun-
dan başka devamsızlığı veliye tebliğ ve ihtiyar
meclisine ihbar ile vazifeli tutulan eğitmen veya
öğretmenle bu ihbar üzerine karar vermekle mü-
kellef bulunan ihtiyar meclisinin bu vazifelerini
yapamadıkları takdirde cezalandırılmaları, tebliğe
muhatap ve takibe tabi tutulacak olanların te-
reddüde mahal bırakılmıyacak şekilde tasrih
olunması uygun görülerek madde ona göre ten-
sik edilmiş ve icabeden hükümler eklenmiştir.

Madde — 17.

Bu maddeye, Para cezasından gevreden hap-
sin infazı sırasında bu ceza ödendiği takdirde
yapılacak muamele hakkında bir hüküm konul-
muştur.

Madde — 25.

Okul binasına mütaallik işlerde çalışma mü-
kellefiyetinden, köyde faydalandıkları arazi ve
bahçeleri bulunup da köy dışında oturanları is-
tina etmiş olmamak için bu maddenin sonuna
gerekten hüküm eklenmiştir.

Madde — 26.

Bu maddenin cezai hükümleri arasına, (25)

nci maddenin sonuna eklenen fıkra hükmüne riayet etmiyenlere yapılacak muamele de konulmuştur.

Madde — 27.

Bu maddenin birinci fıkrasına şahsi hakların esirgenmesi için (Şahsi haklar mahfuz kalmak şartıyla) kaydı ilâve olunmuştur.

Madde — 28.

Bu madde, köy okuluna bağlanması bahis mevzuu olan arazinin tahsisi, satın alınma, veya istimlak yollarından biriyle elde edilebileceği esas tutularak madde, bu üç şıktan her birine göre ayrı ayrı yapılması gereken muameleleri ihtiva edecek şekilde tertip ve ikmal olunmuştur.

Madde — 29.

Bu maddedeki (mahkeme) ye (sulh) kaydı eklenmiştir.

Madde — 31.

Bu maddede sayılan mükâfatlandırma şekillerinin dördüneüsünde kullanılan (iş kahramanı) tâbiri yerine, eğitmen ve öğretmenlere verilen vazifelerin hem iş, hem de bilgi cephesini birden kaplayabilecek olan (ülkü eri) tâbiri tercih olunmuştur. Bu maddenin sonuncu fıkrasında bu unvan ile ilgili olarak gösterilen işaretin yalnız yıldızı değil, (ay, yıldız) : ihtiva etmesi uygun görülmüştür.

Madde — 33.

Bu maddede sayılan cezalandırma şekillerinden biri olan (işbozan sayılmak) cezası; ahlâkî ve içtimai mülâhazalarla uygun görülmediğinden kaldırılmış, (Sağlık ve içtimai yardım sandığı haklarından mahrum edilmek) cezası da maksattan uzak olduğundan (ücreti kesilmek) cezasına çevrilmiş ve bu suretle ceza nevileri dörtten üçe indirilerek bunlardan herbirinin tekabül ettiği hareketlerle tatbik tarzları itiraz merceileri ona göre tensik ve tesbit olunmuştur. Bundan başka maddenin sonuna disiplin cezasını gerektiren bir hareketin aynı zamanda umumî ceza hükümlerine teması halinde ayrıca takibata da tabi tutulacağına dair bir hüküm eklenmiştir.

Bu cezaları gerekleştiren fiillere ait tahkikatın hangi merceiler tarafından yapılacağı da yeniden konulan (34) neü maddede gösterilmiştir.

Madde — 35. (Hükümet maddesi — 34.)

Bu maddede eğitmen, öğretmen, gezici öğ-

retmen ve gezici başöğretmenlerin mazeretsiz ve izinsiz devamsızlıkları halinde tatbik olunacak muamele, bazı kayıtlarla daha katıleştirilmiş, bu hareketin tekrürü yüzünden (Meslekten çıkarılma) cezasına uğrayanların, (3803) sayılı kanunun beşinci maddesi hükmüne tabi tutulacakları da yeniden tertip edilen (36) neü maddede gösterilmiştir.

(Hükümet maddesi — 35.)

Bu madde, hükmü tensik edilerek ilgili bulunduğu (33) neü maddeden sonra açılan (34) neü maddeye konulmuş olduğundan buradan kaldırılmıştır.

(Hükümetin maddesi — 36.)

Bu madde hükmü ilgili bulunduğu (33) neü madde ile birleştirilmiş ve buradan kaldırılmıştır.

(Hükümet maddesi — 37.)

(Müdafaaname) istenilmesi umumî hükümlere tabi bir muamele olduğundan tekrarına lüzum görülmemiş ve bu madde kaldırılmıştır.

(Hükümet maddesi — 38.)

Bu madde hükmü de ilgili bulunduğu (33) neü madde ile birleştirilmiştir.

(Hükümet maddesi — 39.)

Müteferrik maddeler bölümüne nakledilmiştir.

Madde — 48. (Hükümet maddesi — 46.)

Bu maddede Enstitü müdürleri tarafından enstitülerde çalışanlara verilecek vazifelerin, esas itibariyle kanunlara dayanmasını tasrihe lüzum olmadığından bu yoldaki kayıt kaldırılmış onun yerine kanunların ve nizamnamele- rin tatbikine mütaallik teferruatı ifade etmiş olmak üzere (Maarif vekillığının tesbit ettiği esaslar ve programlar dairesinde) denilmiştir.

Madde — 49. (Hükümet maddesi — 51.)

Bu maddede sayılan mükâfat şekillerinden (İş kahramanı), köy öğretmenleri için olduğu gibi (Ülkü eri) ne çevrilmiş ve yine bu maddenin bu mükâfata taallük eden son fıkrası da ona göre değiştirilmiştir.

Madde — 50. (Hükümet maddesi — 52.)

Bu maddeye, Mükâfatlanma muamelesi köy enstitüsü müdürüne taallük ettiği halde yapılacak muameleyle dair bir hüküm eklenmiştir.

Madde 51. — (Hükümet maddesi — 53.)

Bu maddedeki cezalardan ikincisi, köy öğretmenlerine ait cezalandırma maddesinde olduğu

gibi (ücret veya maaş kesilme) cezasına, üçüncüsü de (enstitülerdeki işlerden çıkarma) cezasına çevrilmiş ve dört cezadan her birine tekabül eden hareketler ona göre tertip olunmuştur. Aynı maddenin sonuna bu disiplin cezalarını gerektiren bir hareketin aynı zamanda ceza kanunu hükümlerine göre bir suç teşkil etmesi halinde umumî hükümler dairesinde ayrıca takibat yapılacağına dair bir hüküm de eklenmiştir.

Madde — 52. (Hükümet maddesi — 54.)

Bu madde hükümleri yukarıki maddede yapılan değişikliğe göre tensik edilmiş, cezaların nasıl kararlaştırılacağı ve bunlara ne yolda itiraz olunabileceği tesbit olunmuştur.

Madde — 55. (Hükümet maddesi)

Bu madde lüzumsuz görüldüğünden kaldırılmıştır.

Madde — 53. (Hükümet maddesi — 56.)

Bu maddede mazeretsiz vazifeye devam etmemek, daha vazih ve katî şekilde sıralanmış, sonuna devamsızlık yüzünden istifa etmiş sayılanların, mecburi hizmete tabi iseler haklarında takibat yapılacağına dair bir hüküm eklenmiştir.

Madde — 54. (Hükümet maddesi — 58.)

Ağır cezalı suçlarda mutlak olarak umumî hükümler caridir. Bundan gayri cürümlerde sorgu hâkimliğince ilk tahkikat yapılmıyarak müddeiumumilik tarafından işin doğrudan doğruya mahkemeye verilebilmesi için bu maddenin birinci fıkrası muvafık görülmüştür. Ancak müddeiumuminin, sübut delillerini toplamak maksadiyle hazırlık tahkikatı icrası hususunda haiz olduğu salâhiyetlerin mahfuz bulunduğuna tabiidir.

Aynı maddenin ikinci fıkrası, istihdaf edilen sürat umumî hükümlerle de temin olunabileceğinden tayyedilmiştir.

Madde — 55. (Hükümet maddesi — 59.)

Bu kanunda yazılı vazifeleri görenlerin (1609) numaralı kanunun hükümlerinden tamamıyla müstesna tutulmaları münasip görülmediğinden o kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı millî irade ile mansup memurlar hakkında yapılacak muameleye tabi olmaları kabul edilmiş ve madde ona göre değiştirilmiştir.

Madde — 62. (Hükümet maddesi — 61.)

Bu maddede bahsolunan kooperatiflerin, köylerde yapılmış veya yapılacak olan küçük ticaret teşebbüslerinin, açılmış veya açılacak dükkânların işlerine sekte vermemesini temin yolunda bir fıkra eklenmiştir.

Madde — 63. (Hükümet maddesi — 62.)

Bu madde hükmü, şekil ve esas yönünden maksadı temine yarayacak bir hale konulmuştur.

Madde — 68. (Hükümet maddesi — 67)

Bu maddedeki (Elbirlikçi) tâbiri (yardımcı) ne çevrilmiştir.

(Hükümet maddesi — 68.)

Bu madde hükmü, lâyihanın mevzuu dışında görüldüğünden kaldırılmıştır.

(Hükümet maddesi — 71.)

Bu madde, lüzumsuz görüldüğünden kaldırılmıştır.

Müteferrik maddeleri ihtiva eden onuncu bölümde maddelerin sıralanmasında mevzularına göre bazı değişiklikler yapıldığı gibi aynı bölüme köy öğretmen ve eğitmenlerinin, köylerdeki sağlık vazifelerini yaparlarken faydalanmaları için Sıhhat vekâleti bütçesinden acele sıhhi imdadına mahsus bir sıhhat çantası temin olunacağına dair bir madde de eklenmiştir. Bu (56) ncı maddeyi teşkil etmektedir.

Lâyiha mucip sebepleri yukarıda izah edilen tadillerle Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere yüksek Reisliğe sunulur.

Muvakkat En. Reisi	M. M.	Kâtip
Kocaeli	Bursa	Erzurum
Salâh Yargı	Nezad Avas	N. Elgün
Ankara	Antalya	Balıkesir
Ekrem Ergun	N. Esad Sumer	Hacim Çarıkılı
Denizli	Gazianteb	Hakkâri
Haydar Günver	Dr. A. Melek İzzet Ulvi Aykurt	
İçel	İzmir	İstanbul
A. Ovacık	Nazmi İlker	İ. Alâettin Görya
Kastamonu		Konya
Abidin Binkaya	Dr. O. Ş. Uludağ	
Kütahya		Malatya
Ali Süha Delilbaşı	Nasuhi Baydar	
Maraş	Rize	Siiird
Dr. K. Bayizit	K. Kamû	A. Kısa Esen
Siiird		Tokad
N. Bekmen	Halit Nazmi Keşmir	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Köy okullarını ve enstitülerini teşkilâtlandırma
kanun lâyihası*

Birinci bölüm

Teşkilât

A) Okullar ve idareleri :

MADDE 1. — Köylerde resmî, mecburi ve parasız ilköğrenim okulları ve kursları şunlardır :

1. Eğitimci köy okulları;
2. Öğretmenli köy okulları;
3. Öğretmenli ve eğitimci köy okulları,
4. Pansiyonlu veya pansiyonsuz bölge köy okulları;

(Bu okullar, durumu ve arazisi maksada elverişli olduğu takdirde, nahiye merkezlerinde tercihan açılır).

5. Akşam okulları;
6. Köy meslek kursları;

Bu okullar ve kurslar idare, öğretim, eğitim, ziraat, sanat, çocuk bakımı ve köy halkını yetiştirme yönünden, sırasıyla :

- a) Bölge gezici öğretmenliklerine ve gezici baş öğretmenliklerine;
- b) Bölge ilk öğretim müfettişliklerine;
- c) Bölge köy enstitüsü müdürlüklerine;
- d) Kaza maarif memurluklarına;
- e) Vilâyet maarif müdürlüklerine bağlıdır.

MADDE 2. — Eğitimci ve köy enstitüsü mezunu öğretmenler, Maarif vekilligince tesbit edilecek olan gezici öğretmenlik veya gezici baş öğretmenlik bölgelerindeki köylerde kurulan okullara tâyin edilirler.

Bu bölgelerdeki eğitimci ve öğretmenlerin vazife ile ilgili her türlü işlerini görmek üzere, her bölgeye köy enstitülerinden mezun ve köylerde başarı göstermiş öğretmenlerden 3238 sayılı kanuna göre bir gezici öğretmen veya gezici baş öğretmen tâyin edilir.

Gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenler kaza merkezinde görülecek işler bakımından kaza maarif memurluklarına; eğitimci, öğretmen ve köy halkını yetiştirmekle ilgili işler yönünden bölge ilk öğretim müfettişliklerine bağlıdır. Bunlar, ziraat işlerinin gelişimi için

MUVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Köy okulları ve enstitüleri teşkilât kanunu
lâyihası*

Birinci bölüm

Teşkilât

A) Okullar ve idareleri :

MADDE 1. — Köylerde resmî, mecburi ve parasız ilk öğrenim okulları ve kursları şunlardır :

1. Eğitimci köy okulları;
2. Öğretmenli köy okulları;
3. Öğretmenli ve eğitimci köy okulları;
4. Pansiyonlu veya pansiyonsuz bölge köy okulları. (Bu okulların durumu ve arazisi maksada elverişli olduğu takdirde, nahiye merkezlerinde açılmaları tercih olunur.)

5. Akşam okulları;
6. Köy ve Bölge meslek kursları;

Bu okullar ve kurslar idare, öğretim, eğitim, ziraat, sanat, sağlık korunması, çocuk bakımı ve köy halkını yetiştirme yönünden sırasıyla aşağıda yazılı mercilere bağlıdır :

- a) Bölge gezici öğretmenlerine ve gezici baş öğretmenlerine;
- b) Bölge ilk öğretim müfettişliklerine;
- c) Bölge köy enstitüsü müdürlüklerine;
- d) Kaza Maarif memurluklarına;
- e) Vilâyet Maarif müdürlüklerine.

MADDE 2. — Eğitimci ve köy enstitüsü mezunu öğretmenler, Maarif vekilligince tesbit edilecek olan gezici öğretmenlik veya gezici baş öğretmenlik bölgelerindeki köylerde kurulan okullara tâyin edilirler.

Bu bölgelerdeki eğitimci ve öğretmenlerin vazife ile ilgili her türlü işlerini görmek üzere, her bölgeye köy enstitülerinden mezun ve köylerde başarı göstermiş öğretmenlerden 3238 sayılı kanuna göre bir gezici öğretmen veya gezici baş öğretmen tâyin edilir.

Gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenler kaza merkezlerinde görülecek işler bakımından kaza Maarif memurluklarına;

Eğitimci, öğretmeni ve köy halkını yetiştirmekle ilgili işler yönünden bölge ilk öğretim müfettişliklerine bağlıdır.

valilik ziraat müdürlükleri ve ziraat muallimleriyle iş birliği yaparlar.

MADDE 3. — İkinci madde hükümlerine göre teşkil edilecek gezici öğretmenlik veya gezici baş öğretmenlik bölgelerinden lüzumu kadari birleştirilerek bir teftiş bölgesi kurulur, bu bölgeye giren okul, eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenlerin her türlü işleri; bir ilk öğretim müfettişi tarafından idare, teftiş ve murakabe edilir.

Müfettişlik merkezi, teftiş bölgesi içindeki kaza veya nahiyelerden birinin merkezidir.

Bölge ilk öğretim müfettişleri, bölgelerindeki okulları ilgilendiren idare işleri bakımından maarif müdürlüklerine bağlıdırlar. Bölgelerinde çalışan, eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenlerin köy enstitülerini ilgilendiren işleri yönünden o kesimdeki köy enstitüsü müdürlüğü ile iş birliği yaparlar.

MADDE 4. — Köy enstitüsü müdürlükleri, kendi kesimlerine kiren vilâyetlerin köylerinde çalışan eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen, gezici baş öğretmen ve ilk öğretim müfettişlerine bu kanunda yazılı esaslara göre her türlü yardımlarda bulunurlar. Köy okullarının gelişim ve yükselişi ile ilgili işleri plânlaştırırlar.

MADDE 5. — Kaza maarif memurlukları kanun, nizamname, talimatname ve emirlere göre kazalarındaki ilk öğretim okullarını ve Maarif vekilliğinin idarelerine vereceği diğer maarif kurumlarını ilgilendiren idare işlerini görürler.

MADDE 6. — Maarif müdürlükleri, kanun, nizamname, talimatname ve emirlere göre bütün okulların ve maarif kurumlarının her türlü işlerini idare, teftiş ve murakabe ederler.

Valilik ziraat müdürleri birinci maddede yazılı okulların ziraat işlerini teftiş edebilirler. Teftiş neticelerini valilik yoluyla Maarif vekilliğine bildirirler.

Bunlar, ziraat işlerinin gelişmesi için Ziraat vekâleti mütehassıslarıyla valilik ziraat müdürleri ve ziraat muallimleriyle işbirliği yaparlar.

MADDE 3. — İkinci madde hükümlerine göre teşkil edilecek gezici öğretmenlik veya gezici başöğretmenlik bölgelerinden lüzumu kadari birleştirilerek bir teftiş bölgesi kurulur. Bu bölgeye giren okul, eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin her türlü işleri bir ilk öğretim müfettişliği tarafından teftiş, murakabe ve idare edilir.

Müfettişlik merkezi, teftiş bölgesi içindeki kaza veya nahiyelerden birinin merkezidir.

Bölge ilk öğretim müfettişleri, bölgelerindeki okulları ilgilendiren idare işleri bakımından Maarif müdürlüklerine bağlıdırlar. Bölgelerinde çalışan eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin, köy enstitülerini ilgilendiren işleri yönünden o kesimdeki köy enstitüsü müdürlükleriyle işbirliği yaparlar.

MADDE 4. — Köy enstitüsü müdürlükleri, kendi kesimlerine giren valiliklerin köylerinde çalışan eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen, gezici başöğretmen ve ilk öğretim müfettişlerine bu kanunda yazılı esaslara göre her türlü yardımlarda bulunurlar. Köy okullarının gelişme ve yükselmesiyle ilgili işleri plânlaştırırlar.

MADDE 5. — Kaza Maarif memurları; kazalarında bulunan diğer ilk okullar ve Maarif vekilliğinin idarelerine vereceği Maarif kurumları gibi birinci maddede yazılı bütün köy okullarını ilgilendiren idare işlerini de görürler.

MADDE 6. — Maarif müdürleri, vilâyetleri içinde bulunan bütün diğer okullar ve Maarif kurumları gibi, birinci maddede yazılı köy okullarını da idare, teftiş ve murakabe ederler.

Valilik ziraat müdürleri birinci maddede yazılı okulların ziraat işlerini teftiş edebilirler. Teftiş neticelerini valilik yoluyla Maarif vekilliğine bildirirler.

Vekillik sıhhat müfettişleri, valilik sıhhat müdürleri ve hükümet tabipleri birinci maddede yazılı köy okullarının sağlık durumlarını teftiş edebilirler. Teftiş sonunda yazacakları ra-

porları, müfettişler doğrudan doğruya, sıhhat müdürleriyle Hükümet tabipleri valilik yoluyla Maarif vekilliğine gönderirler.

B. Disiplin kurulları:

MADDE 7. — Valilik merkez kazasıyla diğer kazalara bağlı köylerin eğitimcilerinin, Köy enstitülerinden mezun öğretmenlerinin, gezici öğretmen ve gezici Başöğretmenlerinin disiplin işlerine bakmak üzere, teftiş bölgesi müfettişinin - bulunmadığı takdirde maarif memurunun - başkanlığında her kaza için beşer üyeli birer «Kaza maarif disiplin kurulu» teşkil edilir. Bu kurulun üyeleri şunlardır:

1. Kaza merkezi Başöğretmenlerinden bölge İlk öğretim müfettişinin teklifi üzerine Maarif müdürünün seçeceği bir Başöğretmen;
2. Kaza içindeki bölgelerde çalışan gezici öğretmenlerle gezici Başöğretmenler arasından Maarif müdürlüklerince seçilecek bir gezici öğretmen veya gezici Başöğretmen;
3. Kaza köylerinde çalışan eğitimci ve öğretmenlerin aralarından seçecekleri bir eğitimci ve bir öğretmen.

MADDE 8. — Her valilik merkezinde Maarif müdürünün başkanlığında ikinci derecede tetkik mercii olmak üzere beşer üyeli bir (Valilik köy okulları Maarif disiplin kurulu) teşkil edilir. Bu kurulun üyeleri şunlardır:

1. Merkez kazası bölge ilk öğretim müfettişi;
2. Valiliğin bütün kazalarında vazife gören gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerinin kendi aralarından seçecekleri iki namzetten ve killikçe seçilecek bir gezici öğretmen veya gezici Başöğretmen;
3. Merkez kazası köy öğretmen ve eğitimcilerinin kendi aralarından seçecekleri ikişer namzetten Maarif müdürünün seçeceği bir eğitimci, bir öğretmen.

Kaza Maarif disiplin kurulları kararlarına karşı ilgililerce yapılacak itirazlar bu kurulda incelenerek kesin bir hükme bağlanır. Kurulun Maarif vekilliğinin tasdikma tabi olmayan kararları katı ve tatbiki lâzımgelen kararlardır.

Müdür muavini olan yerlerde Maarif müdürünün yerine muavin kurula başkanlık edebilir.

B. Disiplin kurulları

MADDE 7. — Valilik merkez kazasıyla diğer kazalara bağlı köylerin eğitimcileriyle köy enstitülerinden mezun öğretmenlerin disiplin işlerine bakmak üzere, teftiş bölgesi müfettişinin - bulunmadığı takdirde Maarif memurunun - başkanlığında her kaza merkezinde beşer üyeli birer (Kaza, köy öğretmenleri ve eğitimcileri disiplin kurulu) teşkil edilir. Bu kurulun üyeleri şunlardır:

1. Merkez kaza başöğretmenlerinden bölge ilk öğretim müfettişinin göstereceği üç namzet arasından Maarif müdürünün seçeceği bir başöğretmen;
2. Kaza içindeki bölgelerde çalışan gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenler arasından Maarif müdürlüklerince seçilecek bir gezici öğretmen veya gezici başöğretmen;
3. Kaza köylerinde çalışan eğitimci ve öğretmenlerin aralarından seçecekleri bir eğitimci ve bir öğretmen;

MADDE 8. — Her valilik merkezinde Maarif müdürünün veya muavininin başkanlığında gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenlerin disiplin işlerine bakmak ve yedinci maddedeki kurulun kararları için ikinci derecede tetkik mercii olmak üzere beşer üyeli bir (Valilik köy öğretmen ve eğitimcileri disiplin kurulu) teşkil edilir. Bu kurulun üyeleri şunlardır :

1. Merkez kazası bölge ilköğretim müfettişi;
2. Valiliğin bütün kazalarında vazife gören gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin kendi aralarından seçecekleri iki namzetten Ve killikçe seçilecek bir gezici öğretmen veya gezici başöğretmen;
3. Merkez kazası köy eğitimci ve öğretmenlerinin kendi aralarından seçecekleri ikişer namzeetten Maarif müdürlüğünün seçeceği bir eğitimci, bir öğretmen.

MADDE 9. — 7 nci ve 8 nci maddelerde yazılı disiplin kurulları üyeleri iki yıl için seçilir. Bu kurullara seçim yolu ile girecek üyelerin ne suretle seçilecekleri Maarif vekilliğince tesbit edilir. Kaza ve valilik maarif disiplin kurulları kararları verilirken reyler eşit olduğu takdirde başkanın bulunduğu taraf çokluk kazanmış sayılır.

İkinci bölüm

Köy eğitmen ve öğretmenlerinin vazife ve salâhiyetleri

MADDE 10. — Köy eğitmen ve öğretmenlerinin vazife ve salâhiyetleri iki bölüme ayrılır:

- a) Okul ve kurslarla ilgili işler;
- b) Köy halkını yetiştirmekle ilgili işler,

A) Köy eğitmen ve öğretmenlerinin okul ve kurslarla ilgili vazife ve salâhiyetleri şunlardır :

1. Kanun, nizamname, talimatname ve emirlerle verilen her türlü işleri yapmak;

2. Köy okulu binasının, işliğinin ve bahçesinin yapılışında ve kuruluşunda çalışmak; 3803 sayılı kanunun 11 nci, 3238 sayılı kanunun 5 nci maddelerine göre bu okullara verilen eşyayı iyi bir şekilde muhafaza etmek; hayvanlara bakmak ve onları üretmek;

3. 3803 sayılı kanunun 12 nci maddesine göre okula tahsis edilen araziye örnek olabilecek şekilde işlemek, boz bırakmamak;

4. Köy okulu işliğini, köylülere de faydalı olabilecek şekilde işletmek;

5. Köyde okul talebesinin eğitim ve öğretimiyle ilgili her türlü tedbirleri almak ve aldirtmak;

6. Talebenin sağlık durumlarını tehdit edici vakaları önlemeğe ve gidermeğe çalışmak ve bunun icabettirdiği tedbirleri almak ve aldirtmak;

7. Teftiş bölgesine giren köylerin okul binalarını yapmak, fidanlıklarını kurmak gibi elbirliği isteyen işlerde birlikte çalışmak, yardımlaşmak.

B) Köy eğitmen ve öğretmenlerinin köy halkını yetiştirmekle ilgili vazife ve salâhiyetleri şunlardır :

MADDE 9.— Yedinci ve sekizinci maddelerde yazılı disiplin kurulları üyeleri iki yıl için seçilir. Bu kurullara seçim yoluyla girecek üyelerin ne suretle seçilecekleri Maarif vekilliğince tesbit edilir. (Kaza ve valilik köy öğretmen ve eğitmenleri disiplin kurulları) kararlarını mürettep âzanın çokluk reyile verirler. Bu kurullar rey nisabı mahfuz kalmak üzere âzanın çokluk sayısı ile de toplanabilirler.

İkinci bölüm

Köy eğitmen ve öğretmenlerinin vazife ve salâhiyetleri

MADDE 10. — Köy eğitmen ve öğretmenlerinin vazife ve salâhiyetleri ikiye bölünür :

- a) Okul ve kurslarla ilgili işler;
- b) Köy halkını yetiştirmekle ilgili işler;

A) Köy eğitmen ve öğretmenlerinin okul ve kurslarla ilgili vazife ve salâhiyetleri şunlardır :

1. Köy okulu binasının, işliğinin yapılışında ve bahçesinin kuruluşunda çalışmak; 3803 sayılı kanunun on birinci, 3238 sayılı kanunun beşinci maddelerine göre bu okullara verilen eşyayı iyi bir şekilde muhafaza etmek; hayvanlara bakmak ve onları üretmek;

2. Okula mahsus araziye örnek olabilecek şekilde işlemek, boş bırakmamak;

3. Köy okulu işliğini, köylülere de faydalı olabilecek şekilde işletmek;

4. Köyde okul talebesinin eğitim ve öğretimiyle ilgili her türlü tedbirleri almak ve aldirtmak;

5. Talebenin sağlık durumlarını tehdit edici vakaları önlemeğe ve gidermeğe çalışmak ve bunun icabettirdiği tedbirleri almak ve aldirtmak;

6. Teftiş bölgesine giren köylerin okul binalarını yapmak, fidanlıklarını kurmak gibi elbirliği isteyen işlerde birlikte çalışmak ve yardımlaşmak.

B) Köy eğitmen ve öğretmenlerinin köy halkını yetiştirmekle ilgili vazife ve salâhiyetleri şunlardır :

1. Köy halkının mill kültürünü yükseltmek, onları sosyal hayat bakımından asrın şartlarına ve icaplarına göre yetiştirmek, köy kültürünün müsbet kıymetlerini yaymak ve kuvvetlendir-

1. Köy halkının millî kültürünü yükseltmek, onları sosyal hayat bakımından asrın şartlarına ve icaplarına göre yetiştirmek; köy kültürünün müspet kıymetlerini yaymak ve kuvvetlendirmek için gereken tedbirleri almak; millî bayram günlerinde, okulların açılışlarında, mahallî ve millî âdetlere göre kutlanan iş günlerinde törenler yapmak ve bunları; halk türküleri, oyunları, marşları ve müzik aletleri esas tutulmak suretiyle tertip, tanzim ve idare etmek; köy halkını radyodan âzami derecede faydalandırmak;

2. Köyün ekonomik hayatını geliştirmek için ziraat, sanat, teknik alanlarında köylülere örnek olabilecek işler yapmak; okullarda ve diğer münasip yerlerde sergiler, panayır, fuar, müze gibi ekonomik hayatın gelişmesiyle ilgili kuruluşlarla halkı ve talebeyi ilgilendirmek; onların buraları ziyaret etmelerine kılavuzluk etmek; ormancılığa ait bilgilerin arttırılmasına çalışmak ve ormanların faydalarını ve korunmalarını anlatmak; kurulmuş köy ormanlarını bakma ve korumada ve yeniden kurulacakların kurulmasında yardım etmek;

3. Köyde ve yakın muhitlerde bulunan tarih eserleriyle memleket güzelliklerini teşkil eden tabii ve teknik kıymeti haiz anıtların onarılması; neslinin tükenmemesi ve körelmemesi lâzımgelen hayvan ve bitki cinslerinin tesbiti ve korunmasıyla ilgili işlerde muhtarla köylülerle ve ilgili diğer teşkillere beraber çalışmak;

4. Köy halkının saadet ve felâketiyle ilgili her türlü işlerde elden gelen her türlü yardımı yapmak, gerekli koruyucu tedbirleri almak ve bu gibi hallerde Hükûmet teşkilâtını ilgilendiren işleri zamanında ilgililere yazı ile veya bizzat bildirmek;

5. Devletin ve köy halkının umumî menfaatlarını ve mukadderatiyle ilgili Millî müdafa, imece, asker ailelerine yardım, orman ve köy yangınlarını söndürme, ortaklama ziraat ve nakil vasıtaları edinme, her türlü kooperatifleri kurma ve işletme gibi hususlarda köylülerle işbirliği yapmak, bu işlerin icaplarına göre çalışmak;

mek için gereken tedbirleri almak; millî bayram günlerinde, okulların açılışlarında, mahallî ve millî âdetlere göre kutlanan iş günlerinde törenler yapmak ve bunları; halk türküleri, oyunları, marşları ve müzik aletleri esas tutulmak suretiyle tertip, tanzim ve idare etmek; köy halkını radyodan âzami derecede faydalandırmak;

2. Köyün ekonomik hayatını geliştirmek için ziraat, sanat, teknik alanlarında köylülere örnek olabilecek işler yapmak; okullarda sergiler açmak ve diğer münasip yerlerde panayır, fuar, müze gibi ekonomik hayatın gelişmesiyle ilgili kuruluşlarla halkı ve talebeyi ilgilendirmek; onların buraları ziyaret etmelerine kılavuzluk etmek; ormancılığa ait bilgilerin arttırılmasına çalışmak ve ormanların faydalarını ve korunmalarını anlatmak; kurulmuş köy ormanlarının bakımıyla korunmasında ve yeniden kurulacakların kurulmasında yardım etmek;

3. Köyde ve yakın muhitlerde bulunan tarih eserleriyle memleket güzelliklerini teşkil eden tabii ve teknik kıymeti haiz eser ve anıtların onarılması; neslinin tükenmemesi ve körelmemesi lâzımgelen hayvan ve bitki cinslerinin tesbiti ve korunmasıyla ilgili işlerde muhtarla, köylülerle ve ilgili diğer teşkillere beraber çalışmak;

4. Köy halkının saadet ve felâketiyle ilgili bütün işlerde elden gelen her türlü yardımı yapmak, gerekli koruyucu tedbirleri almak ve bu gibi hallerde Hükûmet teşkilâtını ilgilendiren işleri zamanında ilgililere yazı ile bildirmek veya gidip haber vermek;

5. Devletin ve köy halkının umumî menfaatleri ve mukadderatiyle ilgili Millî Müdafa, imece, asker ailelerine yardım, orman ve köy yangınlarını söndürme, ortaklama ziraat ve nakil vasıtaları edinme, her türlü kooperatifleri kurma ve işletme gibi hususlarda köylülerle işbirliği yapmak ve bu işlerin icaplarına göre çalışmak;

6. Muhite ve temin edilecek vasıtalara göre köy gençlerinin; yüzücü, kayakçı, güreşçi, bi-

6. Muhite ve temin edilecek vasıtalara göre köy gençlerinin yüzücü, kayakçı, güreşçi, binici, atıcı, avcı, bisiklet, motosiklet, traktör kullanıcı gibi hareketli ve canlı vasıflarda yetiştirilmeleri için gereken her türlü teşebbüslerde bulunmak, mümkün olan tedbirleri almak ve bu hususların gerçekleşmesi için çalışmak.

Onuncu maddenin A bölümünde 3 ncu ve 7 nci, B bölümünde 2 nci fıkralarda yazılı ziraat işleri için mümkün olan yerlerde valilik ziraat müdür ve muallimerinin mütalâaları alınır.

MADDE 11. — Onuncu maddede yazılı işlerin gerçekleşmesi için ilgili köylüler bu kanunda ve bu işlerle ilgili diğer kanunlarda tesbit edilen esaslara göre; eğitmen ve öğretmenlere yardım etmek ve onlarla işbirliği yapmak vazifesiyle mükelleftirler.

Bu mükellefiyetlerden kaçanlarla işleri aksatanlar ve bu işlere fesat karıştıranlar mahkeme kararıyla üç günden 15 güne kadar hapis ve 10 liradan 50 liraya kadar para cezasına çarptırılırlar. Bu cezalar tecil edilmez.

Üçüncü bölüm

Okullara devam

MADDE 12. — Köy okullarının çalışma zamanları eğitmen ve öğretmenle bölge gezici öğretmen veya gezici baş öğretmeni ve ilk öğretim müfettişi tarafından köylülerin iş durumlarına, mevsimlerin ve köylerin hususiyetlerine göre tesbit edilir. Maarif müdürlüğünce valiliğe tasdik ettirildikten sonra ilgililere bildirilir. Köy okullarının çalışma müddetleri bir yıl içinde yedi aydan az olamaz.

Bu okullarda açılacak meslek kurslarının devam müddeti ve çalışma usulleri Maarif ve kâletince tesbit edilir.

MADDE 13. — Her yıl eylül ayının sonuna kadar altı yaşını bitirmiş olan veya ilk okulu bitirdikten sonra daha yüksek okullara devam etmeyenlerden 16 yaşını tamamlamamış bulunanlar, ilk okullara ve birinci maddede yazılı meslek kurslarına devama mecburdurlar.

Eğitmen veya öğretmeni tâyin edilen her köyün muhtarı, her sene okul açılmazdan on beş gün evvel; eğitmen, öğretmeni, gezici öğretmeni

nici, atıcı, avcı bisiklet, motosiklet ve traktör kullanıcı gibi hareketli ve canlı vasıflarda yetiştirilmeleri için gereken her türlü teşebbüslerde bulunmak, mümkün olan tedbirleri almak ve bu hususların gerçekleşmesi için çalışmak;

Ziraat işleri için mümkün olan yerlerde Vekâlet Ziraat mütehasıslarıyla valilik Ziraat müdür ve muallimlerinin mütalâaları alınır.

MADDE 11. — Onuncu maddede yazılı işlerin gerçekleştirilmesi için ilgili köylüler, bu kanunda yazılı esaslara göre ve diğer kanunlarda tesbit edilen hükümlere uygun olmak şartıyla eğitmen ve öğretmenlere yardım etmek ve onlarla işbirliği yapmak vazifesiyle mükelleftirler.

Bu mükellefiyetlerden kaçanlarla işleri aksatanlar ve bu işlere fesat karıştıranlar sulh mahkemelerince üç günden on beş güne kadar hafif hapis veya beş liradan yirmi beş liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu cezalar tecil edilmez.

Üçüncü bölüm

Okullara kabul ve devam

MADDE 12. — Köy okullarının çalışma zamanları, eğitmen ve öğretmenlerle bölge gezici öğretmen veya gezici baş öğretmenleri ve ilk öğretim müfettişleri taraflarından, köylülerin iş durumlarına, mevsimlerin ve köylerin hususiyetlerine göre birlikte tesbit edilir ve Maarif müdürlüğünce tetkik olunarak Valiliğe tasdik ettirildikten sonra ilgililere bildirilir. Köy okullarının çalışma müddetleri bir yıl içinde yedi aydan az olamaz.

Bu okullarda açılacak meslek kurslarının devam müddetleri ve çalışma usulleri Maarif ve kekilliğince tesbit edilir.

MADDE 13. — Köylerde her yıl eylül ayının sonuna kadar altı yaşını bitirmiş olanlar, ilk okula ve ilk okulu bitirdikten sonra, daha yüksek okullara devam etmeyenlerden on altı yaşını tamamlamamış bulunanlar varsa bunlar da birinci maddede yazılı meslek kurslarına devama mecburdurlar.

Eğitmen veya öğretmeni bulunan her köyün muhtarı, her yıl okul açılmazdan on beş gün ev-

veya gezici başöğretmenle birlikte bu esasa göre köyün mecburi öğrenim yaşında olan çocuklarının bir cetvelini tanzim ve tesbit ederek mühürlers. Bu cetvelde adları yazılı çocuklardan okula devama mecbur olanları bu müddet içinde velilerine bildirilir.

Henüz nüfus cüzdanı almamış çocukların yaşları bu kurullarca ve çocukları görmek suretiyle tâyin ve tesbit edilerek bunlardan mecburi öğrenim çağında bulduklarına hükmedilenlerin adları cetvele yazılır.

MADDE 14. — Bölge pansiyonlu köy okullarına, bölgeye giren köylerden bu köylerin nüfus durumlarına göre alacak ve devama mecbur tutulacak en müsait çocuklar; bölge ilk öğretim müfettişinin veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenin başkanlığında; bölge okulu başöğretmeni ile çocuk alacak köyün eğitimci veya öğretmeni ve muhtarının gireceği bir bölge okulu kurulu tarafından tesbit edilir. Bu çocuklar bölge okulunda pansiyonlu olarak köyü namına okutulur. Yiyecekleriyle yatak takımları kendi köylerinin ihtiyar meclislerince köylerinden temin edilir.

Bu hususta köylüye tahmil olunacak mükellefiyetlerin nevi ve miktarının tâyin ve tahsilinde Köy kanunu hükümleri ceryan eder. Bu mükellefiyetlere karşı yapılacak itirazlar ve bunların tetkik ve karara bağlanmasında 3664 sayılı kanun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 15. — Okula devam etmiyecek derecede hasta olan çocuğun velisi keyfiyeti gününde eğitimci veya öğretmene bildirir. Hastalığına kanaat getirilen çocuk, hasta olduğu günler için devamsız sayılmaz ve hakkında takibat yapılmaz. Çocuğu yakından ilgilendiren ölüm ve düğün olması, yangın çıkması gibi olağan üstü sebeplerle öğretmen, eğitimci veya başöğretmen tarafından bir ders yılı içinde 10 günü geçmemek üzere talebeye verilen izinlere müstenit okula gelmeyişlerde takibat bakımından devamsızlık sayılmaz.

vel; eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen veya gezici başöğretmenle birlikte bu esasa göre köyün mecburi öğrenim yaşında olan çocuklarının bir cetvelini tanzim ederek mühürlers. Bu cetvelde adları yazılı çocuklardan okula devama mecbur olanlar, bu müddet içinde velilerine bildirilir.

Henüz nüfus hüviyet cüzdanı almamış çocuklar varsa bunların yaşları bu kurullarca çocukları görmek suretiyle tâyin ve tesbit edilerek içlerinden mecburi öğrenim çağında olanların adları cetvele yazılır.

MADDE 14. — Bölge pansiyonlu köy okullarına; bölgeye giren köylerden bu köylerin nüfus durumlarına göre en müsait çocuklar alınır. Bunlar bölge ilk öğretim müfettişinin veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenin başkanlığında; bölge okulu başöğretmeniyle çocuk alınacak köyün eğitimci veya öğretmeni ve muhtarının gireceği bir (Bölge okulu kurulu) tarafından seçilir. Seçimde gözetilecek şartlar ve esaslar Maarif vekilliğince tesbit olunur. Bu çocuklar bölge okulunda pansiyonlu olarak köyü hesabına okutulur. Yiyecekleriyle yatak takımları kendi köylerinin ihtiyar meclislerince temin edilir.

Bu hususta köylüye tahmil olunacak mükellefiyetlerin nevi ve miktarının tâyin ve tahsilinde Köy kanunu hükümleri tatbik olunur.

Bu mükellefiyelere karşı yapılacak itirazlarda ve bunların tetkik edilmesinde ve karara bağlanmasında 3664 sayılı kanun hükümlerine uyulur.

Pansiyonlu bölge köy okullarına bu okulların buldukları köylerle yakınlardaki köylerin çocukları gündüzlü olarak da devam edebilirler.

MADDE 15. — Okula devam edemiyecek derecede hasta olan çocuğun velisi keyfiyeti gününde eğitimci veya öğretmene bildirir. Hastalığına kanaat getirilen çocuk, hasta olduğu günler için devamsız sayılmaz ve hakkında takibat yapılmaz. Çocuğa zaruri sebeplerle öğretmen, eğitimci veya başöğretmen tarafından bir ders yılı içinde on günü geçmemek üzere verilen izinlere müstenit okula gelmeyişler de takibat bakımından devamsızlık sayılmaz.

Henüz on altı yaşını bitirmedikleri halde ilk okula devamları Maarif vekilliğince Mede-

16 yaşını bitirmeden evlenenler akşam okullarına ve meslek kurslarına devama mecbur tutulurlar.

MADDE 16. — 13 ncü ve 15 nci maddelerde yazılı olan sebeplerden gayri bir sebeple çocuğunun mecburi öğrenim kurumlarına hiç göndermeyen veya gönderdikten sonra çocuklarının devamını temin etmiyen veliler, devamsız sayılan her gün için şu cezalarla tecziye olunurlar:

1. Eğitmen, öğretmen veya okul başöğretmeni çocuğunu okula göndermeyen velilere keyfiyeti o gün yazı ile ve muhtarlık yoluyla bildirir. Buna rağmen çocuk hemen okula gönderilmezse devam edilmeyen her gün ve her çocuk için ayrı ayrı 150 kuruş hesabıyla çocuk velisinin cezalandırılması için köy muhtarına yazı ile müracaat eder. Bunun üzerine muhtar bu hususta karar verilmek üzere ihtiyar meclisini toplamaya mecburdur. Verilen kararlar aleyhine tebellüğ tarihinden itibaren çocuk velisi ile eğitmen, başöğretmen, öğretmen veya gezici öğretmen, gezici başöğretmen tarafından 15 gün içinde merkez kazasında valiye diğer kazalarda kaymakamlara itiraz edebilirler. Bu itiraz kararın tatbikını tehir etmez. İtirazlar bir hafta içinde tetkik ve katî olarak karara bağlanırlar. Müddeti içinde itiraz olunmayan veya vali veya kaymakamlar tarafından itiraz üzerine verilen bu kararlar aleyhine idari kaza yoluna gidilemez. katileşen kararlarda yazılı para cezaları Köy kanununun 66 ncı maddesine göre bir hafta zarfında tahsil olunur.

2. Devamsızlık birbiri arkasına veya aralıklı olarak bir ders yılı içinde 30 günü geçtiği takdirde, talebenin velisi 15 günden altı aya kadar hapis cezasına çarptırılır.

3. İkinci fıkraya göre hapis edildikten sonra da çocuğunu okula göndermeyenler altı aydan bir yıla kadar hapsedilir. Bu cezalar tecil edilemez.

ni kanun bakımından şahsi halleri itibariyle mahzurlu görülenler akşam okullarına veya meslek kurslarına devama mecbur tutulurlar.

MADDE 16. — On üçüncü ve on beşinci maddelerde yazılı olan sebeplerden gayri bir sebeple çocuğunu mecburi öğrenim kurumlarına hiç göndermiyen veya gönderdikten sonra devamını temin etmiyen veliler hakkında aşağıda yazılı hükümler tatbik olunur :

1. Devam etmiyen çocuğun velisine eğitmen veya öğretmen tarafından en çok üç gün içinde muhtar vasıtasıyla çocuğun okula gönderilmemesi sebebinin bildirilmesi veya bir mazereti yoksa devamının temini yazılı olarak tebliğ edilir;

2. Bu tebliğ üzerine çocuk yine mazeretsiz olarak gelmezse öğretmen veya eğitmen tarafından en çok beş gün içinde keyfiyet muhtara ihbar edilir;

3. Bu ihbar üzerine muhtar ihtiyar meclisini hemen toplar ve bu meclisçe okula demav etmiyen veya gönderilmeyen çocuğun velisi hakkında her gelmediği gün için yirmi beş kuruştan yüz kuruşa kadar para cezası alınmasına en çok bir hafta içinde karar verilir ve çocuğun velisiyle muhtara ve ilgili eğitmen veya öğretmene tebliğ olunur;

4. Çocuğun okula gönderilmemesinden veya devamsızlığından dolayı eğitmen veya öğretmen tarafından birinci ve ikinci fıkrada yazılı tebliğ ve ihbar muamelesi, müddetleri içinde yapılmaz veya muhtara ihbar edildikten sonra da ihtiyar meclisi toplanıp müddeti içinde keyfiyeti bir karara bağlamazsa cezai takip düşer. Bu hallerde vaktinde tebliğ ve ihbarı yapmayan eğitmen ve öğretmenlere bu kanunda yazılı disiplin cezası ve muhtarla ihtiyar meclisi âzaları hakkında da Köy kanununun 27 nci maddesinde yazılı ceza tatbik olunur;

5. İhtiyar meclisleri tarafından verilecek kararlara karşı beş gün içinde veli, eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmen nahiye müdürlüğüne itirazda bulunabilirler. İtiraz yazı ile yapılır. Veliler ihtiyar meclislerine şifahi beyanda bulunarak zabıt tutulmak suretiyle de itiraz edebilirler. Gezici öğretmen ve gezici başöğretmenin itirazına eğitmen veya öğretmene yazılan tebliğ başlangıç sayılır.

Vilâyet merkez kazasına veya doğrudan doğ-

MADDE 17. — Devamsızlıkla ilgili hafif para cezalarının 16 ncı maddeye göre tahsili imkânı olmadığı anlaşıldığı takdirde katılaşan kararın tasdikli bir örneği vali ve kaymakamlık yoluyla Cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir ve müddeiumumilikçe de hergün hapis bir liraya sayılmak üzere ödenmemiş olan hafif para cezası hapse çevrilip infaz olunur.

Dördüncü bölüm

Talebenin ders vasıtaları

MADDE 18. — Mecburi öğrenim okullarına devam eden çocukların kitap, defter, kalem gibi ders; çapa, kürek, kazma gibi iş vasıtalarını çocukların velileri temin etmeğe mecburdurlar. Bunu yapmayan çocuk velilerinden eğitmen ve öğretmenler ve başöğretmenler, gezici öğretmenler veya gezici başöğretmenlerin yazılı teklifi üzerine bu vasıtaları temine

ruya diğer bir kazaya bağlı köylerde bu itiraz vali veya kaymakama yapılır.

Bu makamlarca verilen kararlar kesin olup başka hiç bir kazai veya idarî mercie başvurulamaz;

6. İki defa para cezasına mahkûm edildikten sonra çocuğunu okula göndermiyen veya devamını temin etmiyen veliler sulh mahkemelerince bir haftadan bir aya kadar hafif hapis cezasına mahkûm edilirler. Tekerrürü halinde evvelce verilen ceza iki kat olarak hükmolunur ve ayrıca beş liradan elli liraya kadar da hafif para cezasına mahkûm edilirler;

7. Çocukların okula gönderilmemesinden veya devamlarının temin edilmemesinden dolayı girişilecek takip, çocuğun velisi olan baba veya anası ve bunlar hayatta bulunmadıkları veya köyde olmadıkları takdirde okula karşı veliliği üstlerine alanlarla köyde oturan kanuni mümessilleri hakkında yapılır;

8. Kesinleşen para cezalarının tahsili Köy kanununun 66 ncı maddesine göre yapılır;

9. Bu maddeye göre tertip edilecek cezalar tecil edilmez.

MADDE 17. — On altıncı madde hükmüne göre karar verilen para cezalarının tahsili imkânı olmadığı anlaşılsa kesinleşen kararın bir örneği vali veya kaymakamlık yoluyla Cumhuriyet müddeiumumiliğine gönderilir. İhtiyar meclisince verilen karar müddeiumumilikçe bir lira için bir gün olmak üzere hapse çevrilererek infaz olunur. İnfaz sırasında karar altına alınan para cezası ödendiği takdirde umumî hükümlere göre hapsedildiği müddetin para cezasıyla mahsubu yapılarak mahkûm salıverilir.

Dördüncü bölüm

Talebenin ders araçları

MADDE 18. — Mecburi öğrenim okullarına devam eden çocukların Maarif vekilliğince tesbit olunacak ders ve iş araçlarıyla sanat ve ziraat âletlerini çocukların velileri temin etmeye mecburdurlar. Bunu yapmayan çocuk velilerinden, eğitmen ve öğretmenlerle başöğretmenlerin, gezici öğretmenler veya gezici başöğretmenlerin, yazılı teklifi üzerine bu araçları

yetecek para üç gün içinde Köy kanununun 66 ncı maddesine göre muhtar ve ihtiyar meclisi kararıyla tahsil olunur. Bu paralarla çocuğun ders ve iş vasıtaları temin olunur.

MADDE 19. — Ders ve iş vasıtalarını temin edemeyecek kadar fakir ailelerin çocuklarının en mübrem ders ve iş vasıtalarını temin etmek maksadiyle köy bütçelerine bu ihtiyacı karşılayacak miktarda tahsisat konur.

Fakir ailelerin çocuk sayısı ve bu çocukların ihtiyaçlarına karşılık olmak üzere köy bütçelerine konacak tahsisat miktarı eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen veya gezici başöğretmenin teklifi üzerine köy ihtiyar meclisince kararlaştırılır.

MADDE 20. — 3803 sayılı kanunun 16 ncı maddesine göre okulun sıra, masa, yazı tahtası, harita, tebeşir, soba, odun, kömür, lâmba, petrol, süpürge gibi daimî ihtiyaçlarını temin etmek üzere köy bütçelerine köyün gelir kaynaklarıyla uygun olarak tahsisat konur.

Okulun bu ihtiyaçlarını bütçenin tanzim ve tatbikından bir ay evvel köy muhtar ve ihtiyar meclisine eğitmen ve öğretmenler yazı ile bildirirler.

Köyün geliri müsait olduğu halde bu tahsisatı bütçelerine komisyon muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında köyün bağlı bulunduğu vilâyet veya kaza idare heyetleri kararıyla Köy kanununun 27 nci maddesinde yazılı ceza tatbik olunur. Hükmolunan ceza parasını vermiyenlerden bu para Tahsili emval kanununa göre tahsil olunur. İdare heyetlerinin bu husustaki kararları katî olup bunlar aleyhine idari kaza yoluna müracaat olunmaz.

Bu maddeye göre tahsil olunan paralarla ve ihtiyar meclisi kararıyla okulun birinci fıkrada yazılı ihtiyaçları temin olunur.

MADDE 21. — 19, 20, 22, 23 ncü maddelerde yazılı işlerin karşılığı olan tahsisatı zamanında bütçelerine koymıyan köylerin bütçelerine bu tahsisatı re'sen koymıya idare âmirleri salâhiyetlidirler.

ve âletleri temine yetecek para üç gün içinde Köy kanununun altmış altıncı maddesine göre ihtiyar meclisi kararıyla velilerinden tahsil olunur. Tahsil olunan paralarla ihtiyar meclisleri çocuğun ihtiyaçlarını temin ederler.

MADDE 19. — Ders ve iş araçlarıyla sanat ve ziraat âletlerini tedarik edemeyecek kadar fakir olan ailelerin çocuklarının bu ihtiyaçlarını temin etmek maksadiyle köy bütçelerine tahsisat konulur.

Fakir ailelerin çocuk sayısı ve bu çocukların ihtiyaçlarına karşılık olmak üzere köy bütçelerine konacak tahsisat miktarı eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen veya gezici başöğretmenin teklifi üzerine köy ihtiyar meclislerince kararlaştırılır.

MADDE 20. — 3803 sayılı kanunun 16 ncı Maddesine göre okulun sıra, masa, yazı tahtası, harita, tebeşir, soba, odun, gömür, lâmba, petrol, süpürge gibi daimî ihtiyaçlarını temin etmek üzere köy bütçelerine köyün gelir kaynaklarıyla uygun olarak tahsisat konur.

Okulun bu ihtiyaçlarını bütçenin tanziminden bir ay evvel köy muhtar ve ihtiyar meclisine eğitmen ve öğretmenler yazı ile bildirirler.

Köyün geliri müsait olduğu halde bu tahsisatı bütçelerine koymıyan muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında köyün bağlı bulunduğu vilâyet veya kaza idare heyetleri kararıyla Köy kanununun yirmi yedinci maddesinde yazılı ceza tatbik olunur. Hükmolunan para cezasını vermiyenlerden bu para Tahsili emval kanununa göre tahsil edilir. İdare heyetlerinin bu husustaki kararları kesin olup bunlar aleyhine hiç bir mercie başvurulamaz.

Bu maddeye göre tahsil olunan paralarla ve ihtiyar meclisi kararıyla okulun birinci fıkrada yazılı ihtiyaçları temin olunur.

MADDE 21. — On dokuz, yirmi, yirmi iki ve yirmi üçüncü maddelerde yazılı işlerin karşılığı olan tahsisatı zamanında bütçelerine koymıyan köyler için bu tahsisat, bütçeleri tasdika salâhiyetli idare âmirleri tarafından doğrudan doğruya konulur.

Beşinci bölüm

Okul inşaatı

MADDE 22. — 3803 sayılı kanununun 16 ncı maddesine göre yapılacak köy okul binaları yapı ve onarılması için gereken tahsisatı köy gelirleri müsait iken bütçeye koymıyan veya koyupta karşılığı bulunduğu halde sebepsiz sarf ve bu iş için lüzumlu malzeme ve arsayı zamanında temin etmiyen muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında (20) nci maddenin 3 ncü fıkrası tatbik olunur.

MADDE 23. — Bölge köy okullarının dersane, yatakhane, yemekhane, hamam, çamaşırılık, ahır, depo ve işlik gibi binalarının ve bunlarla ilgili yolların su yollarının yapılması ve onarılmasıyla bölge köylerinin ortak malları olarak tesis edilecek fidanlık, dutluk, kavaklık, çayırılık gibi kuruluşlar; bölgeye giren köylerde oturan köylülerin birlikte çalışmalarıyla ve gelir kaynaklarına uygun olarak bu köylerin bütçelerine her yıl için bu maksatla konulacak tahsisatla meydana getirilir.

22 nci ve bu maddede yazılı işler için para ve imece olarak gerekli karşılık miktarı 14 ncü maddede adı geçen bölge okulu kurulunca tesbit ve bölgeye dahil köylerin bağlı buldukları vilâyete veya kaymakamlığa veya nahiye müdürlüğüne bildirilir.

Vali ve kaymakamlar ve nahiye müdürleri, teklif olunan mükellefiyetlerden bedeni ve mali kifayet gözönünde bulundurularak her köye isabet eden miktarı programa göre tesbit ve her sene bütçelerin tanzimi sırasında ilgili köy muhtar ve ihtiyar meclislerine yazı ile bildirirler.

Vali ve kaymakamlar ve nahiye müdürleri tarafından bildirilen imece ve paraya ait tahsisatı bütçeye koymıyan veya koyupta karşılığı bulunduğu halde bu işlere sebepsiz sarfetmiyen muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında 20 nci maddenin 3 ncü fıkrası tatbik olunur.

Bölge okulundaki kurumlardan bölge içindeki köyler halkı beraberce faydalanırlar. Bu okullardan köylülere üretilmek üzere verilen tohumlar, fidanlar ve damızlıklar için hiç bir nam ile para alınmaz.

MADDE 24. — 3116 sayılı Orman kanununun 19 ncü maddesindeki (Mektep) tabirine öğret-

Beşinci bölüm

Okul yapımı ve onarımı

MADDE 22. — 3803 sayılı kanununun 16 ncı maddesine göre yapılacak köy okul binalarının yapılması ve onarılması için gereken tahsisatı gelirleri elverişli iken bütçelerine koymıyan veya koyup da karşılığı bulunduğu halde sebepsiz sarfetmiyen ve bu iş için lüzumlu arsa ile araç ve gereci zamanında sağlamıyan muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında yirminci maddenin üçüncü fıkrası hükmü tatbik olunur.

MADDE 23. — Bölge köy okulları binalarının veya bu binalara eklenecek dersane, yatakhane, yemekhane, hamam, çamaşırılık, ahır, depo ve işlik gibi yapıların ve bunlarla ilgili yolların, su yollarının yapılması ve onarılmasıyla bölge köylerinin ortak malları olarak tesis edilecek fidanlık, dutluk, kavaklık, çayırılık gibi kuruluşlar, bölgeye giren köylerde oturan köylülerin birlikte çalışmalarıyla ve gelir kaynaklarına uygun olarak bu köylerin bütçelerine her yıl için bu maksatla konulacak tahsisatla meydana getirilir.

Yirmi ikinci madde ile bu maddede yazılı işler için para ve imece olarak gerekli karşılık miktarı on dördüncü maddede adı geçen bölge okulu kurulunca tesbit edilir ve bölgeye giren köylerin bağlı buldukları valiliğe veya kaymakamlığa veya nahiye müdürlüğüne bildirilir.

Vali, kaymakam ve nahiye müdürleri, bu mükellefiyetlerden bedence ve malca yeterlik gözönünde bulundurularak her köye düşen miktarı programa göre tesbit ederler ve her sene bütçelerin tanzimi sırasında ilgili köy muhtar ve ihtiyar meclislerine yazı ile bildirirler.

Vali, kaymakam ve nahiye müdürleri tarafından bildirilen imece ve paraya ait tahsisatı bütçeye koymıyan veya koyupta karşılığı bulunduğu halde bu işlere sebepsiz sarfetmiyen muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında yirminci maddenin üçüncü fıkrası tatbik olunur.

Bölge okulundaki kurumlardan bölge içindeki köyler halkı beraberce faydalanırlar. Bu okullardan köylülere üretilmek üzere verilen tohumlar, fidanlar ve damızlıklar için hiç bir para alınmaz.

MADDE 24. — 3116 sayılı Orman kanununun 19 ncü maddesinde yazılı mektebe ait hüküm,

menli veya eğitimli, yatılı veya yatısız her tip köy okulu dahildir. Bu okullar için Devlet orman işletmesi bulunmayan yerlerde verilecek dikili ağaçlardan Devlet orman tarife bedeli alınmaz. İşletme açılan yerlerde verilecek kerestelik tomruklardan tarife bedeli hariç diğer bilûm masraflar alınır.

MADDE 25. — Köy halkından olan veyahut altı aydanberi köyde yerleşmiş bulunan ve geçimini köyde oturmak suretiyle temin eden 18 yaşını bitirmiş 60 yaşını geçmemiş ve aşağıda yazılı işleri görmeğe elverişli kadın ve erkek; köy ve bölge okulu binalarının yapılması, onarılması ve bunlara su getirilmesi veya kuyu açılması, yol yapılması ve okul bahçesinin kurulması işlerinde yılda yirmi günü geçmemek üzere çalışmaya mecbur tutulur.

Köy bütçelerinin tanzimi sırasında eğitimci veya öğretmen veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenin de iştirakiyle köy muhtar ve ihtiyar meclisi tarafından bu mükellefiyete mecbur tutulacakların bir defteri yapılır ve köyde mahalli âdete göre ilân olunur.

Köy bütçesini tasdik edecek makam tarafından bu defter de birlikte tetkik ve tasdik olunur.

Yerlerine başkalarını çalıştırmak isteyenler çalışmaya mecbur oldukları beher gün için iki kişi çalıştırırlar. Arabasiyle beraber iş görmeye ayrılacak olanların bir günlük hizmetleri üç gün sayılır.

Bu işler eğitimci, öğretmen veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin nezaretleri altında mahallî iklim ve halkın iş mevsimi gözönünde bulundurularak yukarıda yazılı mükellefiyet defterine göre bir çalışma plânı dahilinde yapılır. Mükelleflerin bu maddeye göre iş gördükleri günleri ve müteaddit yıllardaki çalışmalarıyla ilgili mahsuplarını gösteren defterler de bunlar tarafından tutulur.

öğretmenli veya eğitimli, yatılı veya yatısız, pansiyonlu veya pansiyonsuz her tip köy ve bölge okullarıyla köy enstitüleri için de tatbik olunur.

Bu okullar için Devlet orman işletmesi bulunmayan yerlerde verilecek dikili ağaçlardan Devlet orman tarife bedeli alınmaz. İşletme açılan yerlerde verilecek kerestelik tomruklardan tarife bedeli hariç olmak üzere diğer bütün masraflar alınır.

MADDE 25. — Köy halkından olan veyahut altı aydanberi köyde yerleşmiş bulunan ve geçimini köyde oturmak suretiyle temin eden on sekiz yaşını bitirmiş ve altmış yaşını geçmemiş olanlardan iş görmeye elverişli kadın ve erkeklerin hepsi köy ve bölge okulu binalarının yapılması, onarılması ve bunlara su getirilmesi veya kuyu açılması ,yol yapılması ve okul bahçesinin kurulması işlerinde yılda yirmi günü geçmemek üzere çalışmaya mecbur tutulurlar.

Köy bütçelerinin tanzimi sırasında eğitimci veya öğretmen veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenin de iştirakiyle köy muhtar ve ihtiyar meclisi tarafından bu mükellefiyete tabi tutulacakların bir defteri yapılır ve köyde mahalli âdete göre ilân olunur.

Köy bütçesini tasdik edecek makam tarafından bu defter de birlikte tetkik ve tasdik edilir.

Yerlerine başkalarını çalıştırmak isteyenler çalışmaya mecbur oldukları beher gün için iki kişi çalıştırırlar. Arabasiyle beraber iş görmeye ayrılacak olanların bir günlük hizmetleri üç gün sayılır.

Bu işler eğitimci, öğretmen veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin nezaretleri altında mahallî iklim ve halkın iş mevsimi gözönünde bulundurularak yukarıda yazılı mükellefiyet defterine göre bir çalışma plânı dahilinde yapılır. Mükelleflerin bu maddeye göre iş gördükleri günleri ve müteaddit yıllardaki çalışmalarıyla ilgili mahsuplarını gösteren defterler de bunlar tarafından tutulur.

Köylerde arazi ve bahçeleri olan ve bunlardan yarıcılık veya işçi çalıştırmak şeklinde faydalanarak köy dışında oturanlar, bu maddede yazılı yirmi günlük mükellefiyeti, mahalli rayice göre işçi ücretini köy sandığına yatırmak suretiyle ifa ederler.

MADDE 26. — 25 nci maddede yazılı mükellefler arasından:

1. İşe gelmeyenler veya işten kaçanlar veya çalıştığı gün işi aksatanlar hergün için ihtiyar meclisi kararıyla iki misli çalıştırılır.

Bu mecburiyetleri de ifa etmeyenler köyün bağlı bulunduğu vilâyet veya kaza idare heyetleri veya nahiye meclisleri kararıyla 25 liraya kadar para cezasıyla cezalandırılır. Hükmolunan bu paralar Köy kanununun 66 ncı maddesine göre tahsil olunur.

İdare heyetlerinin bu kararları katî olup bunlar aleyhine idari kaza yoluna müracaat olunamaz. Hükmolunan bu para cezalarının tahsili imkânı olmadığı anlaşıldığı takdirde kararın bir örneği vali ve kaymakamlık yoluyla Cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir ve müddeiumumilikçe de bir gün hapis bir liraya sayılmak üzere ödenmemiş para cezası hapse çevrilip infaz olunur.

2. 25 nci maddeye göre mükelleflerin çalıştırılmasında kayıtsızlığı veya işi aksatacak fena halleri görülen muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında da kanunun 20 nci maddesinin 3 ncü fıkrası tatbik olunur.

3. Mükellefiyet işlerinin idaresinde kayıtsızlığı veya işi aksatacak fena halleri görülen eğitimci, öğretmen, başöğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere ilkin durumları yazı ile bildirilir. İkinciside bu kanunda yazılı inzibati ceza verilir.

Üçüncü defasında Memurun muhakemat kanununa göre hakkında tatbikat yapılır.

MADDE 27. — Köy okullarıyla enstitülerinin her türlü ihtiyaçları için köy sınırları içindeki araziden tedarik edilen taş, kireç ve kum gibi yapı malzemesinden hiç bir nam ile vergi, resim ve harç alınmaz. Bu okul ve enstitülerin yapılarında ve onarma işlerinde gerekli tuğla ve kerpiçleri kesmek, kireci yakmak ve söndürmek için girişilen işler serbestçe hiç bir vergi, resim ve harca tabi olmaksızın yapılır. Bu maksatla açılan çukurlar iş bitince kapatılır. Ormanlardan çıkarılacak bu gibi mallar hakkında 3116 sayılı Orman kanununun 23 ncü maddesi gereğince orman idaresinden izin alınır.

MADDE 26. — Yirmi beşinci maddede yazılı mükellefler arasından:

1. İşe gelmeyenler veya işten kaçanlar veya çalıştığı gün işi aksatanlar her gün için ihtiyar meclisi kararıyla iki misli çalıştırılırlar.

Çalışma mecburiyetlerini ifa etmeyenlerle yirmi beşinci maddenin son fıkrası hükmüne göre işçi ücretini ödemeyenler, çalışmadıkları veya ücretini ödemedikleri her gün için bir liradan aşağı olmamak, elli lirayı aşmamak üzere para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu cezaya köyün bağlı olduğu nahiye meclisleri veya kaza veya vilâyet idare heyetleri tarafından karar verilir.

Para cezası Köy kanununun 66 ncı maddesine göre tahsil olunur.

Nahiye meclisleriyle idare heyetlerinin kararları kesin olup bunlar aleyhine hiç bir merceie başvurulamaz.

Hükmedilen para cezasının tahsili mümkün olmadığı anlaşılırsa on yedinci madde hükmü dairesinde muamele ifa olunur.

2. Mükelleflerin yirmi beşinci maddeye göre çalıştırılmasında kayıtsızlığı veya işi aksatacak fena halleri görülen muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında da yirminci maddenin üçüncü fıkrası hükmü tatbik olunur.

3. Mükellefiyet işlerinin idaresinde kayıtsızlığı veya işi aksatacak fena halleri görülen eğitimci, öğretmen, başöğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere ilkin durumları meclisi âzaları hakkında da yirminci maddenin ilgili disiplin cezası verilir.

Üçüncü defasında umumî hükümlere göre haklarında takibat yapılır.

MADDE 27. — Köy okullarıyla enstitülerinin her türlü ihtiyaçları için köy sınırları içindeki araziden şahsi haklar mahfuz kalmak şartıyla tedarik edilen taş, kireç ve kum gibi yapı gereçlerinden hiç bir vergi, resim ve harç alınmaz.

Okul ve enstitülerin yapılarında ve onarma işlerinde gerekli tuğla ve kerpiçleri kesmek, kireci yakmak ve söndürmek için girişilen işler serbestçe hiç bir vergi, resim ve harca tabi olmaksızın yapılır. Bu maksatla açılan çukurlar iş bitince kapatılır.

Ormanlardan çıkarılacak bu gibi mallar hakkında 3116 sayılı Orman kanununun 23 ncü

Altıncı bölüm

Köy okullarına tahsis edilecek arazi

MADDE 28. — 3803 sayılı kanunun 12 nci maddesine göre köy okullarına tahsis edilecek arazinin tahsis muamelesi aşağıdaki esaslara göre yapılır:

1. Köy okulları için istimlâk edilecek gayrimenkulün yerini, miktarını ve fiyatını tesbit ve mazbatasını tanzim etmek üzere bölge ilk öğretim müfettişinin başkanlığı altında beş üyeli bir kurul teşkil edilir. Bu kurulun üyeleri şunlardır:

Bölge ilk öğretim müfettişi;

Köy muhtarı;

Köy ihtiyar meclisi üyelerinin aralarından seçecekleri bir üye;

Gezici başöğretmen veya gezici öğretmenin seçeceği bir eğitmen veya öğretmen;

Bölge gezici baş öğretmeni veya gezici öğretmen.

Bu kurul keyfiyeti mahallî âdetlere göre ve ilân yoluyla mal sahiplerine bildirilir. Mal sahibi razı olmazsa ilân tarihinden itibaren bir hafta içinde köyün bağlılığına göre valilik veya kaza idare heyetine müracaat eder. İdare heyetlerinin bu husustaki kararları katî olup aleyhlerine idari kaza yoluna gidilemez.

İstimlâk kararından itibaren gayrimenkule okul adına el konur.

2. Okul için istimlâkine karar verilen gayrimenkulün bedeli köy bütçesinden ödenir. Köy okulu için istimlâk edilen arazinin ürünleri yalnız o yıla mahsus olmak üzere eken tarafından toplanır.

3. Birinci fıkrada yazılı kurulca verilen istimlâk karardan ve bu karara itiraz olunmuş ise idare heyetince verilen karar tarihinden itibaren gayrimenkul köy hükmi şahsiyeti namına tapuya tescil olunur.

4. Köy okulu için istimlâki kararlaştırılan gayrimenkul, Devlet malı olduğu takdirde birinci fıkrada yazılı kurul tarafından hududu ve miktarı tâyin ve mazbatasını tanzim edilerek vilâyet vasıtasıyla Maliye vekâletine gönderilir. Bu istimlâk muamelesi Maliye vekâletinin tasdikıyla bütünlendir ve gayrimenkule parasız olarak

Altıncı bölüm

Köy okullarına mahsus arazi

MADDE 28. — Köy okulunun bulunduğu köy sınırı içindeki ziraat işlerine elverişli araziden öğretmenin ve ailesinin geçimine, okul talebesinin ders tatbikatına yetecek miktarının okula tahsisi, satın alınması ve istimlâki aşağıda yazılı esaslara göre yapılır :

A) Bu arazinin yeri, miktarı; Bölge ilköğretim müfettişinin - bulunmadığı takdirde gezici başöğretmen veya öğretmenin - başkanlığında beş üyeli bir kurul tarafından tesbit ve mazbatasını tanzim olunur. Bu kurul:1) Bölge ilköğretim müfettişi,2) Köy muhtarı, 3) Köy ihtiyar meclisi üyelerinin aralarından seçecekleri bir üye, 4) Gezici başöğretmen veya gezici öğretmenin seçeceği bir öğretmen veya eğitmen, 5) Gezici başöğretmen veya gezici öğretmenden teşkil edilir.

1. Bu kurulca tanzim edilecek mazbatada gösterilen yer, Devlet malı olduğu takdirde mazbata valilik yoluyla Maliye vekillğine gönderilir ve Maliye vekillğinin tasvibiyle o yer parasız olarak köy okulu adına tahsis olunur;

2. Mazbatadaki yer hususi eşhasa ait ise mutasarrıfı veya zilyedi (A) fıkrasında yazılı kurul tarafından takdir edilecek bedeli kabul ettiği ve satmaya razı olduğu takdirde bu bedel köy sandığına ödenerek arazi köy okulu adına almır;

3. Mazbatada gösterilen ve eşhasa ait olduğu anlaşılan yer, yukarıki fıkraya göre sahibi veya zilyedi tarafından rızasıyla köy okulu adına devir ve ferağ olunmadığı takdirde o yer istimlâk yoluyla almır;

4. Köy okulları için lüzumu olan yerin istimlâkine vali karar verir. Bu karar üzerine (A) fıkrasında yazılı kurul tarafından istimlâk edilecek yer için takdir edilen kıymet mahallî âdetlere göre ilân yoluyla mal sahiplerine veya zilyedlerine bildirilir. İlândan itibaren on beş gün içinde, alâkalılar rızalarıyla takdir edilen bedeli kabul ile devir ve ferağ etmedikleri veya bu bedele itirazda buldukları takdirde istimlâk bedeli Ziraat bankasına ve bulunmayan

köy okulu adına el konur.

5. Köy okulları için tahsis veya istimlak edilecek araziye tesbit işlerinde mümkün olan yerlerde valilik, ziraat müdür ve muallimlerinin mütalâaları alınır.

yerlerde kaza malsandıklarına yatırılır ve istimlak olunacak yere okul adına el konur;

5. İstimlak bedeline karşı itirazlar, yukarıdaki fıkrada yazılı ilândan itibaren on beş gün içinde köyün bağlılığına göre valilik veya kaza idare heyetlerine müracaat suretiyle yapılır;

6. İdare heyetleri yapacakları teklifler üzerine itiraz hakkında gereken kararı verirler bu kararlar kesin olup aleyhine adli ve idarî hiç bir mercie başvurulamaz;

B) Okul için istimlakine karar verilen yerin bedeli köy bütçesinden ödenir ;

C) İstimlak edilen veya satın alınan yerin ürünleri yalnız o yıla mahsus olmak üzere eken tarafından toplanır ;

D) Satın alınan veya istimlak edilen yer, köy hükmî şahsiyeti adına tapuya tescil olunur.

Köyün bağlılığına göre Valilik veya kaymakamlık tarafından verilecek müzakere üzerine tapu idareleri bu tescil işini yaparlar ;

E) İstimlak edilen yerin mutasarrıfının veya zilyedinin mâlûm olmaması veya oturdukları yerin bilinmemesi, A fıkrasının 4 numaralı bendi hükmü yerine getirilmiş bulunmak şartıyla o yere el konma işini durdurmaz ;

El konacak yerin tahliye ve teslimi işi, köyün bağlılığına göre Valilik veya kaymakamlık tarafından yazılacak müzekkere üzerine, icra dairelerince bu maddenin A fıkrasının 4 ncü bendinde yazılı ilân yoluyla yapılmış olan tebligattan başka umumî hükümler dairesinde bir tebliğ yapılmaksızın icra ve infaz olunur ;

F) Köy okulları için satın alınacak tahsis veya istimlak edilecek yerlerin tesbiti işlerinde mümkün olduğu takdirde Vekillik ziraat mütehasssısı veya Valilik ziraat müdür ve muallimleriyle sıhhat müdürlerinin veya Hükümet tabiplerinin mütalâası alınır.

MADDE 29. — Köy okullarına tahsis edilecek gayrimenkullerin tesbiti için yapılacak tetkiklere esas olmak üzere 28 ncü maddede yazılı kurul ve salâhiyetli memurlarca ilgili köylülerden istenecek malûmat, geciktirmeden verilir. Bu malûmatı vermeyenler veya doğru olarak bildirmiyenler mahkeme kararıyla üç günden bir aya kadar hapis, 20 liradan 100 liraya kadar para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 29. — Köy okullarına tahsis edilecek gayrimenkullerin tesbiti için yapılacak tetkiklere esas olmak üzere yirmi sekizinci maddede yazılı kurul ve salâhiyetli memurlarca ilgili köylülerden istenecek malûmat geciktirmeden verilir. Bu malûmatı vermeyenler veya doğru olarak bildirmiyenler sulh mahkemelerince üç günden bir aya kadar hafif hapis veya beş liradan yirmi beş liraya kadar hafif para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 30. — Okula tahsis edilen arazi üzerinde meydana getirilen gayrimenkul ve tesisler okulun malıdır. Bunlar vazifeli eğitimci veya öğretmen tarafından kullanılır.

Yedinci bölüm

Köy eğitimci, öğretmen ve gezici başöğretmenlerinin taltif ve tecziyeleri

MADDE 31. — Eğitimci, öğretmen ve gezici başöğretmenler 3238 sayılı kanunun 1 nci, 3803 sayılı kanunun 6 ncı maddelerinde ve bu kanunda yazılı işleri görürlerken vazifelerinde gösterdikleri başarıların derecesine göre şu şekilde taltif edilirler:

1. Üstün başarılı sayılmak;
2. Köye hizmet anıtına adı yazılmak;
3. Köydeki bir kuruluşa adı verilmek;
4. İş kahramanı sayılmak.

1. Kanun, nizamname, talimatname ve emirlerle verilen vazifeleri olagan üstü bir başarı ile yapan köy, eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenleri için bölge ilk öğretim müfettişinin teklifiyle her yıl mart ayı içinde Köy enstitüleri müdürlüklerince bir başarı listesi hazırlanarak ilgili valiliklerin maarif müdürlüklerine verilir. Maarif müdürleri kanaatlarını yazarak listeyi valilik yoluyla Maarif vekilliğine gönderirler. Listeye girenlerin adları o yıl 17 nisanda gazete ve radyo vasıtasıyla ilân edilir.

2. Türk dil ve kültürünün yayılması lâzımgelen, tehlikeli ve bulaşıcı hastalıklar hüküm süren, hudutlarda bulunan, ana münakale yollarından uzak köylerde vazife gören, mahallin güç şartlarını yenerek öğrenimi geniş bir alana yayan ve işlerini ardı ardına beş yıl olagan üstü bir başarı ile yapan, bulunduğu köyün yetişkin halkının bu müddet içinde en az onda birini okur yazar hale getiren eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin adları mezun oldukları müesseselerde hazırlanan «Köy hizmet anıtı» na yazılır.

Bu maddede yazılı vasıfları haiz köylerin hangi köyler olduğu bölge ilköğretim müfettişinin teklifi üzerine sekizinci maddede adı geçen valilik köy okulları maarif disiplin kurulu tarafından tesbit edilerek her ders yılı başında ilgililere bildirilir.

MADDE 30. — Okula tahsis edilen arazi üzerinde meydana getirilen gayrimenkuller ve tesisler okulun bulunduğu köyün malıdır. Bunlar vazifeli eğitimci veya öğretmen tarafından kullanılır.

Yedinci bölüm

Köy eğitimci, öğretmen, gezici başöğretmen ve gezici öğretmenlerinin mükâfatlandırılması ve cezalandırılması

MADDE 31. — Eğitimci, öğretmen, gezici başöğretmen ve gezici öğretmenler 3238 sayılı kanunun birinci, 3803 sayılı kanunun altıncı maddelerinde ve bu kanunda yazılı işleri yaparlarken vazifelerinde gösterdikleri başarıların derecesine göre aşağıda yazılı şekillerde mükâfatlandırılırlar:

1. Üstün başarılı sayılmak;
2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak;
3. Köydeki bir tesise adı verilmek;
4. Ülkü eri sayılmak;
1. Üstün başarılı sayılmak.

Vazifelerini olagan üstü bir başarıyla yapanlar için bölge ilk öğretim müfettişinin teklifiyle her yıl mart ayı içinde köy enstitüleri müdürlüklerince bir başarı listesi hazırlanarak mütalâalarıyla birlikte ilgili valiliklerin maarif müdürlüklerine verilir. Maarif müdürleri kanaatlerini yazarak listeyi valilik yoluyla Maarif vekilliğine gönderirler. Listeye girenlerin adları o yıl 17 nisanda gazete ve radyo vasıtasıyla ilân edilir.

2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak;

Kültür bakımından kuvvetlendirilmesi lâzımgelen, tehlikeli ve bulaşıcı hastalıklar hüküm süren, yurt sınırlarına yakın bulunan, ana münakale yollarından uzak olan köylerde vazife gören, mahallin güç şartlarını yenerek öğrenimi geniş bir alana yayan ve işlerini ardı ardına beş yıl olaganüstü bir başarıyla yapan, bulunduğu köyün yetişkin halkının bu müddet içinde en az onda birini okur yazar haline getirenlerin adları, mezun oldukları enstitülerde hazırlanan (Köye hizmet edenler anıtı) na yazılır.

Bu maddede yazılı vasıfları haiz köylerin hangi köyler olduğu bölge ilk öğretim mü-

3. Köy daimî şekilde faydalı olabilecek vasıflarda ve olaganüstü bir çalışma ile meydana gelebilecek işleri yapan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenlerin bu köylerde yeniden yapılan yol, çeşme, kanal, hamam, çamaşırılık, bahçe, koru, kavaklık, çayırılık, değirmen, elektrik santrali, köprü, kooperatif gibi yeni bir kuruluşa adları verilir. Bu gibilerin adları eserin uygun düşen bir yerine daimî olarak kalacak bir şekilde yazılır.

4. Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında yazılı esaslara göre hareket ederek köyün öğretim, eğitim, ziraat, sanat işlerinde birbiri ardına 10 yıl hizmet eden ve bu işlerde olaganüstü başarı gösteren eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenler «iş kahramanı» sayılarak hayatları müddetince göğüslerinde taşımak üzere Maarif vekilligince kendilerine verilen yıldızı taşırlar.

MADDE 32. — 31 nci maddede yazılı şekillere göre başarıları görülen eğitimci ve öğretmenler, gezici öğretmen veya gezici baş öğretmen ve ilk öğretim müfettişinin; gezici baş öğretmenler de ilk öğretim müfettişinin teklifi ve kaza maarif disiplin kurulları kararlarının ilgili valiliklerce tasdikıyla taltif edilirler.

MADDE 33. — Köy eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenlerine işledikleri suçların derecesine göre şu cezalar verilir.

1. İşinde kusurlu sayılmak;
2. İşbozan sayılmak;
3. Sağlık ve içtimai yardım sandığı haklarından mahrum edilmek;
4. Meslekten çıkarılmak.

1. Eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenler kanun, nizamname, talimatname ve emirlerle tâyin edilmiş vazifelerin yapılmasında kusur işlerlerse bu kusurları düzelttirilecek şekilde yazı ile kendilerine bildirilir.

2. Eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenlerden kanun, nizamname, talimatname ve emirlerle kendilerine verilen vazifeleri kasten yapmayan, aksatmağa teşebbüsünün teklifi üzerine 8 nci maddede adı geçen (Valilik köy öğretmen ve eğitimci disiplin kurulu) tarafından tesbit edilerek her ders yılı başında ilgililere bildirilir.

3. Köydeki bir tesise adı verilmek;

Köye daimî şekilde faydalı olabilecek vasıflarda ve olaganüstü bir çalışma ile meydana gelebilecek işleri yapanların bu köylerde yeniden yapılan yol, çeşme, kanal, hamam, çamaşırılık, bahçe, koru, kavaklık, çayırılık, değirmen, elektrik santrali, köprü, kooperatif gibi yeni bir tesise adları verilir. Bu gibilerin adları eserin uygun düşen bir yerine daimî olarak kalacak şekilde yazılır.

4. Ülkü eri sayılmak :

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında yazılı esaslara göre hareket ederek köyün öğretim, eğitim, ziraat, sanat işlerinde birbiri ardınca on yıl hizmet edenler ve bu işlerde olaganüstü başarı gösterenler (Ülkü eri) sayılırlar ve Maarif vekilligince tesbit edilip verilecek ay yıldızı havi bir işareti taşırlar.

MADDE 32. — Otuz birinci maddede yazılı şekillere göre başarıları görülen eğitimci ve öğretmenler, gezici öğretmen veya gezici baş öğretmen ve ilköğretim müfettişinin; gezici baş öğretmenler ve gezici öğretmenler de ilköğretim müfettişinin teklifi ve (kaza köy öğretmen ve eğitimci disiplin kurulları) kararlarının ilgili valiliklerce tasdikıyla mükâfatlandırılırlar.

MADDE 33. — Köy öğretmen, eğitimci, gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenlerine işledikleri disiplin suçlarının derecesine göre aşağıda yazılı cezalar verilir :

1. İşinde kusurlu sayılmak;
2. Ücreti kesilmek;
3. Meslekten çıkarılmak.

1. İşinde kusurlu sayılmak :

Vazifelerinde kusurları görülenlere bu kusurları düzelttirilecek şekilde yazı ile bildirilir.

2. Ücreti kesilmek :

Vazifesini aksatmağa teşebbüs eden, aksatan, yapmayanlar; köyü, okulu ve talebeyi zarara uğrattığı sabit olanlar üç günlükten on beş günlüğe kadar ücret kesilme cezasına çarptırılırlar. Bu hal bir ders yılı içinde ikinci defa tekrarlanırsa bu gibilere altı günlükten bir aylığa kadar ücret kesilme cezası verilir.

Bu fiilin aynı ders yılı içinde üçüncü defa

büs eden, aksatan, başkalarını aksatmağa tahrik edenler; işbozan sayılırlar. İki defa işbozan sayılanlar hakkında bu maddenin 3 ncü fıkrası hükmü tatbik edilir.

3. Eğitimlik veya öğretmenlik şerefini ihlâl edici hareketlerde bulunduğu veya köyün ve okulunun umumî menfaatlarını zarara uğrattığı sabit olan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen, gezici başöğretmenler bir yıldan üç yıla kadar sağlık ve içtimai yardım sandığı haklarından mahrum edilirler.

4. Eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin iffetsizlikleri sabit olursa Devlet hizmetinde kullanılmamak üzere meslekten çıkarılırlar. Meslekten çıkarma ile ilgili kararlar Maarif vekilliği inzibat komisyonu kararıyle kesinleştikten sonra tatbik edilir.

tekrarı halinde meslekten çıkarılma cezası tatbik olunur.

3. Meslekten çıkarılmak:

Bu kanunda yazılı hükümleri yapmakla mükellef olanları, vazifelerini aksatmağa tahrik ettikleri; eğitimlik, öğretmenlik, gezici öğretmenlik ve başöğretmenlik şerefini ihlâl edici hareketlerde buldukları veya iffetsizlikleri sabit olanlar Devlet hizmetinde kullanılmamak üzere meslekten çıkarılırlar.

İçinde kusurlu sayılma cezası eğitimci ve öğretmenlere gezici başöğretmen ve gezici öğretmen; gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere de ilköğretim müfettişi veya Maarif müdürü tarafından verilir. Bu cezaya itiraz edilemez.

Diğer cezalar öğretmen ve eğitimcilere yedinci maddede yazılı kurul tarafından verilir.

Bu kurulların kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde (valilik köy öğretmen ve eğitimcileri disiplin kurulu) na itiraz edilebilir. Bu kurulca, itiraz üzerine ücret kesilme cezası hakkında kesin olarak karar verilir.

Eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere verilecek meslekten çıkarılmak kararı alâkalılar tarafından itiraz edilmesin Maarif vekilliği İnzibat komisyonunun resen tetkikına tabi olup bu komisyonun kararıyle kesinleşir.

Disiplin cezasını gerektiren bir hareket aynı zamanda türk ceza kanununun hükümlerine göre bir suç teşkil etmekte ise umumî hükümler dairesinde ayrıca takibat yapılır.

MADDE 34. — Disiplin cezasını gerektiren fiiller için:

a) Eğitimci ve öğretmenler hakkındaki tahkikatı gezici öğretmen veya gezici başöğretmen veya bölge ilköğretim müfettişi;

b) Gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler hakkındaki tahkikatı da bölge ilköğretim müfettişi yapar.

MADDE 35. — Mazeretsiz ve izinsiz olarak vazifelerinden ayrılan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin aylık ücretlerinden her devamsızlık günü için bir günlük ücretinin iki katı kesilir.

Bu hal bir ders yılı içinde aralı veya arasız yirmi günü geçerse birinci fıkrada yazılı «ücretten kesmek» cezası bir misli artırılır.

MADDE 35 — 33 ncü maddenin eğitimci ve öğretmenlerle ilgili 1, 2, 3 ncü fıkralarında yazılı suçların tahkikatını gezici öğretmen ve gezici başöğretmen veya bölge ilk öğretim müfettişi; gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerle ilgili 1, 2, 3 ncü fıkralarda yazılı suçlarla 4 ncü fıkrada yazılı suçların tahkikatını da bölge ilk öğretim müfettişi yapar.

MADDE 34. — Mazeretsiz ve izinsiz olarak vazifelerinden ayrılan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin aylık ücretlerinden her devamsızlık günü için bir günlük ücretinin iki misli kesilir.

Bu hal bir ders yılı içinde yirmi günü geçerse ceza bir misli artırılır. Aynı yıl içinde 40 günden fazla olursa eğitimci ve öğretmenlerin

terfileri bir yıl sonraya bırakılır.

Bu hal bir yıl içinde iki defa tekerrür ederse eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen veya gezici başöğretmenin Devlet hizmetinde kullanılmamak üzere meslekle ilgisi kesilir. Haklarında mecburi hizmet bakımından takibat yapılır.

MADDE 36. — Kusurlu sayılmaktan gayri cezalar kaza Maarif disiplin kurulları tarafından tesbit edilerek hükme bağlanır. Kusurlu sayılma cezasına itiraz edilemez. Diğer cezalara, eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmene disiplin kurulu tarafından tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde «Valilik köy okulları Maarif disiplin kurulu» başkanlığına itiraz edebilirler.

MADDE 37. — Kaza ve valilik disiplin kurulları tahkikat evrakında geçen suçlardan sabit olanlar hakkında eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmeden tebliğ tarihinden itibaren ittihamı mucip maddeleri sarih olarak ve temas ettikleri kanun maddelerini belirtmek suretiyle on gün içinde müdafaaname isterler. Bunları gözönünde bulundurarak hükümlerini verirler.

MADDE 38. — Gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerle ilgili inzibati cezayı gerektiren suçlar, Valilik köy okulları maarif disiplin kurulunda ve ikinci derecede Maarif vekilliği inzibat komisyonunda incelenerek karara bağlanır.

MADDE 39. — Birinci maddede yazılı okullar yılda iki ayı geçmemek üzere tatil edilir. Eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler her türlü tatil müddetince ücretlerini tam olarak alırlar.

Eğitimci ve öğretmenlerin izinlerinin başlangıç ve bitimini gezici öğretmen veya gezici başöğretmenler; gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenlerinkini de bölge ilköğretim müfettişleri tayin ve takip ederler.

Okulla ilgili çalışma zamanı içinde mazeretleri dolayısıyla eğitimci ve öğretmenlere gezici öğretmen veya gezici başöğretmenler; gezici öğ-

Aynı yıl içinde bu hal kırk günden fazla olursa terfileri dört sene sonraya bırakılır.

Devamsızlık yukarıki fıkrada yazılı şekilde bir yıl içinde iki defa tekrarlanırsa «meslekten çıkarılmak» cezası verilir.

Bu maddede yazılı ücret kesilmek muamelesi İlk öğretim müfettişleri tarafından yapılır.

MADDE 36. — «Meslekten çıkarılmak» cezasına uğrayanlar, 3803 sayılı kanunun beşinci maddesi hükmüne tabi tutulurlar.

MADDE 37. — Gezici öğretmenlere ve gezici başöğretmenlere, sekizinci maddede yazılı kurul tarafından verilen cezalara karşı Maarif vekilliği inzibat komisyonuna on beş gün içinde itiraz edilebilir. Bu komisyonca kesin karar verilir.

retmenlerle gezici başöğretmenlere de bölge ilk-öğretim müfettişi tarafından toplamı yılda bir haftayı geçmemek şartıyla izin verilebilir.

Sekizinci bölüm

Köy enstitüleri ve bu enstitülerin köy okullarıyla ilgili işleri

MADDE 40. — Köy enstitüleri müdürlükleri, bu kanunda yazılı işlerin düzgün bir şekilde yapılması için, kesimlerine giren köylerde çalışan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmen ve bölge ilköğretim müfettişlerine ellerindeki bütün vasıtalarla gereken yardımları zamanında yapar ve onların işlerini takip ederler.

MADDE 41. — Köy enstitüsü idareleri, enstitünün kesimine giren bütün köyleri tesbit ve tetkik ederek bu köylerin her biri hakkında gereken bilgileri toplarlar. Köylerin durumlarına ve ihtiyaçlarına göre enstitüden mezun olacak eğitimci ve öğretmenlerin gönderilecekleri köylerle bu köylerden ikinci maddeye göre teşkil edilecek bölgeler hakkındaki tekliflerini maarif müdürlüklerine bildirirler. Bu teklifler valiliğin mütalâasıyla beraber Maarif vekillığının tasdikına gönderilir.

Enstitü idareleri, enstitüde çalışan öğretmenler vasıtasıyla bu köylerde mezunlarının yapacakları işleri plânlaştırarak eğitimci ve öğretmenlere enstitüden mezun olmazdan evvel bildirirler. 3803 sayılı kanunun 11 nci maddesine göre mezunlara verilecek alet, tohum gibi şeyleri ve hayvanları verirler.

MADDE 42. — Köy enstitülerinde bulunan talebe, eğitimci namzedi ve öğretmenlerin her türlü köy işlerinde çalışmalarını temin maksadıyla her enstitüye civar olan lüzumu kadar köy okulundan bir tatbikat bölgesi ayrılır.

Bu bölgeye gireceklerin köylerin birinci maddede yazılı köy okul tiplerinin tamamını içine alması ve en az üç gezici öğretmenlik veya başöğretmenlik bölgesi genişliğinde olması şarttır.

MADDE 43. — Köy enstitüsü öğretmenleri, 42 nci maddede tesbit edilen tatbikat alanında

Sekizinci bölüm

Köy enstitüleri ve bu enstitülerin köy okullarıyla ilgili işleri

MADDE 38. — Köy enstitüleri müdürlükleri, bu kanunda yazılı işlerin düzgün bir şekilde yapılması için, kesimlerine giren köylerde çalışan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen, gezici başöğretmen ve bölge ilk öğretim müfettişlerine ellerindeki bütün vasıtalarla gereken yardımları zamanında yaparlar ve onların işlerini takip ederler.

MADDE 39. — Köy enstitüsü idareleri, enstitünün kesimine giren bütün köyleri tesbit ve tetkik ederek bu köylerin her biri hakkında gereken bilgileri toplarlar. Köylerin durumlarına ve ihtiyaçlarına göre enstitüden mezun olacak eğitimci ve öğretmenlerin gönderilecekleri köylerle bu köylerden ikinci maddeye göre teşkil edilecek bölgeler hakkındaki tekliflerini Maarif müdürlüklerine bildirirler. Bu teklifler Valiliğin mütalâası ile beraber tasdik edilmek üzere Maarif vekillğine gönderilir.

Enstitü idareleri, enstitüde çalışan öğretmenler vasıtasıyla bu köylerde mezunlarının yapacakları işleri plânlaştırarak eğitimci ve öğretmenlere enstitüden mezun olmazdan evvel bildirirler. 3803 sayılı kanunun on birinci maddesine göre mezunlara alet, tohum gibi şeyleri ve hayvanları verirler.

MADDE 40. — Köy enstitülerinde bulunan öğretmenlerle talebe ve eğitimci namzetlerinin her türlü köy işlerinde çalışmalarını temin maksadıyla her enstitüye dolayında bulunan lüzumu kadar köy okulundan bir tatbikat bölgesi ayrılır.

Bu bölgeye girecek köylerin birinci maddede yazılı köy okul tiplerinin tamamını içine alması ve en az üç gezici öğretmenlik veya gezici baş öğretmenlik bölgesi genişliğinde olması şarttır.

MADDE 41. — Köy enstitüsü öğretmenleri, kırkıncı maddede tesbit edilen tatbikat alanında

iş görürlerken tahkikat ve sicil verme işleri hariç olmak üzere 3238 sayılı kanuna göre gezici öğretmenlik ve gezici başöğretmenlik vazife, salâhiyet, mesuliyet ve haklarını haizdirler. Bu öğretmenlerin enstitüdeki asli vazifeleri gözönünde tutularak tatbikat bölgesi köylerinde her yıl ne gibi işleri görebilecekleri Enstitü öğretmenler kurulunca tesbit ve tâyin edilerek plânlaştırılır. İlgililer bu plânlara göre çalışırlar.

MADDE 44. — Valiliklerin Köy enstitülerine bağlı köylerinde yapılması gerekli işlerin eğitmen ve öğretmenler tarafından vaktinde yapılamıyacağı anlaşılırsa gezici başöğretmen veya bölge ilköğretim müfettişlerinin teklifi üzerine Köy enstitüleri idareleri bu köylerde yapılacak işleri bitirmek üzere öğretmenlerin başkanlığından enstitü talebesinden gruplar gönderirler. Bu talebe ve öğretmenlerin zaruri yol masrafları ile köylerde kalacakları zamana ait yiyecek masrafları enstitü tahsisatından ödenir.

MADDE 45. — Eğitmen ve öğretmenler için köy enstitüleri idarelerince icabında kurslar açılır, eğitmen ve öğretmenlerin bu kurslara gelip gitme zaruri yol paraları ve kursta buldukları müddetçe yiyecek masrafları enstitü tahsisatından ödenir.

Dokuzuncu bölüm

Köy enstitülerinde vazife görenlerin tâyin, taltif, terfi ve cezalandırma şekilleri

MADDE 46. — Köy enstitülerinde öğretmenliğe yeni tâyin edilen ve başka bir okulda öğretmenlik yapmamış olanların stajiyerlik müddetleri bir yıldan üç yıla kadar devam eder.

Bunların stajiyerlikte muvaffak olup olmadıkları; enstitü müdür ve müdür muavinleriyle stajiyerlerin okuttuğu dersle yakından ilgili iki enstitü öğretmeninden teşkil edilecek bir kurulun çoklukla verecekleri kararlarla tesbit edilir. Ve tutulmaları Maarif müdürlüğü yoluyla Maarif vekilliğine gönderilir. Stajiyerin enstitüdeki işine son vermek veya öğretmenliğe geçirilmesi işi Maarif vekilliğince yapılır.

Öğretmenliğe geçirilenlerin stajiyerlikte buldukları müddet tekaütlüklerine ve fiili hizmetlerine sayılır.

da iş görürlerken tahkikat ve sicil verme işleri hariç olmak üzere 3238 sayılı kanuna göre gezici öğretmenlik ve gezici başöğretmenlik vazifesiyle salâhiyet ve mesuliyetini haizdirler. Bu öğretmenlerin enstitüdeki asli vazifeleri gözönünde tutularak tatbikat bölgesi köylerinde her yıl ne gibi işleri görebilecekleri enstitü öğretmenler kurulunca tesbit edilir ve plânlaştırılır. İlgililer bu plânlara göre çalışırlar.

MADDE 42. — Valiliklerin köy enstitülerine bağlı köylerinde yapılması gerekli işlerin eğitmen ve öğretmenler tarafından vaktinde yapılamıyacağı anlaşılırsa gezici öğretmen ve gezici başöğretmen veya bölge ilköğretim müfettişlerinin teklifi üzerine köy enstitüleri idareleri, bu köylerde yapılacak işleri bitirmek üzere öğretmenlerin başkanlığında enstitü talebesinden gruplar gönderirler. Bu talebe ve öğretmenlerin zaruri yol masrafları ile köylerde kalacakları zamana ait yiyecek masrafları enstitü tahsisatından ödenir.

MADDE 43. — Eğitmen ve öğretmenler için Köy enstitüleri idarelerince icabında kurslar açılır. Eğitmen ve öğretmenlerin bu kurslara gelip gitme zaruri yol paraları ve kursta buldukları müddetçe yiyecek masrafları Enstitü tahsisatından ödenir.

Dokuzuncu bölüm

Köy Enstitülerinde vazife görenlerin tâyin, terfi mükâfatlandırma ve cezalandırma şekilleri

MADDE 44. — Köy Enstitülerinde öğretmenliğe yeni tâyin edilmiş ve başka bir okulda öğretmenlik yapmamış olanların stajiyerlik müddetleri bir yıldan üç yıla kadar devam eder.

Bunların stajiyerlikte muvaffak olup olmadıkları; Enstitü müdür ve müdür muavinleriyle stajiyerin okuttuğu dersle yakından ilgili iki Enstitü öğretmeninden teşkil edilecek bir kurulun çoklukla verecekleri kararlarla tesbit edilir ve mazbataları Maarif müdürlüğü yoluyla Maarif vekilliğine gönderilir.

Stajiyerin Enstitüdeki işine son verilmesi veya öğretmenliğe geçirilmesi; Maarif vekilliğince kararlaştırılır.

Öğretmenliğe geçirilenlerin stajiyerlikte buldukları müddet tekaütlüklerinde fiili hizmetlerine sayılır.

MADDE 47. — 3803 sayılı kanunun 17 nci maddesine göre işe alınacak usta öğreticiler ilkin köy enstitüsü müdürlüklerince yevmiye ile tâyin edilirler. Bunlar iki sene çalıştırılabilir. Başarısı görülenler ikinci sene sonunda Vekillikçe daimî ücretliler kadrosuna geçirilebilir.

MADDE 48. — Köy enstitülerinde maaş, ücret veya yevmiye ile vazife görenler enstitü müdürlüğünce kanun, nizamname, talimatname ve emirlere göre kendilerine gösterilecek işlerde pazartesi sabahından cumartesi saat 13 e kadar çalışırlar. Tatil gün ve saatlerinde nöbetle, her türlü tatbikat ve tetkiklerin yapıldığı zamanlarda lüzumuna göre hep beraber veya nöbetle iş görülür.

Öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemler, vazifeli oldukları günlerde köy enstitüsü idarelerince tabeleye konarak yedirilir. Enstitü taşıtlarından faydalanırlar. Bunlar için hiç bir nam ile kendilerinden para alınmaz.

MADDE 49. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemlerin oturdukları evlerin dolayında her ev için yarım hektarı geçmemek üzere arazi ayrılır. Bunlar araziyi örnek olabilecek şekilde bizzat aileleriyle işler aile ihtiyacını karşılayacak sayıda hayvan besleyebilirler. Elde edilen ürünlerden şahsan faydalanırlar. Bunun için kendilerinden hiç bir nam ile para alınmaz.

MADDE 50. — Köy enstitüsü öğretmenlerine enstitü öğretmenler kurulu kararıyla müdürleri tarafından senede iki ayı geçmemek üzere tatil izni verilir. Bu müddet aralıklı da olabilir.

MADDE 51. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmenler, memurlar, müstahdemler ve usta öğreticiler başarılarının derecesine göre şu şekilde taltif edilirler :

1. İşinde başarılı sayılmak;
2. Köye hizmet anıtına adı yazılmak;
3. Köylerde yeni bir kuruluşa adı verilmek;
4. İş kahramanı sayılmak;

1. Kanun, nizamname, talimatname ve emirlerle verilen vazifeleri olaganüstü bir başarı ile yaptıkları sabit olan köy enstitü öğretmenleri, usta öğreticileri, memur ve müstahdemleri için

MADDE 45. — 3803 sayılı kanunun on yedinci maddesine göre işe alınacak usta öğreticiler ilkin köy enstitüsü müdürlüklerince gündelikle tâyin edilirler. Bunlar iki sene çalıştırılabilir. Başarısı görülenler ikinci yıl sonunda vekillikçe daimî ücretliler kadrosuna geçirilebilir.

MADDE 46. — Köy enstitülerinde maaş, ücret veya gündelikle vazife görenler, enstitü müdürlüğünce, Maarif vekillığının tesbit ettiği esaslar ve programlar dairesinde kendilerine verilecek işlerde, her hafta pazartesi sabahından cumartesi saat on üçe kadar çalışırlar. Tatil gün ve saatlerinde her türlü tatbiklerin ve tetkiklerin yapıldığı zamanlarda lüzumuna göre hep beraber veya nöbetle iş görürler.

Öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemler, vazifeli oldukları günlerde köy enstitüsü idarelerince tabelaya konarak yedirilirler ve enstitü taşıtlarından faydalanırlar. Bunlar için hiç bir para alınmaz.

MADDE 47. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemlerin oturdukları evlerin dolayında her ev için yarım hektarı geçmemek üzere arazi ayrılır. Bunlar, o araziyi örnek olabilecek şekilde aileleriyle birlikte işler, aile ihtiyacını karşılayacak sayıda hayvan besleyebilirler. Elde edilen ürünlerden kendileri faydalanırlar. Bunun için hiç bir para alınmaz.

MADDE 48. — Köy enstitüsü öğretmenlerine enstitü öğretmenler kurulu kararıyla ve nöbetle müdürleri tarafından yılda iki ayı geçmemek üzere tatil izni verilir. Bu müddet aralıklı da olabilir.

MADDE 49. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmenler, memurlar, müstahdemler ve usta öğreticiler, başarılarının derecesine göre aşağıda yazılı şekilde mükâfatlandırılırlar :

1. İşinde başarılı sayılmak ;
2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak ;
3. Köylerde yeni bir tesise adı verilmek ;
4. Ülkü eri sayılmak .

1. İşinde başarılı sayılmak :
Vazifelerini olaganüstü bir başarı ile yaptıkları sabit olanlar için vekillik müfettişlerinin veya enstitü müdürlerinin teklifiyle her yıl

Vekillik müfettişleri veya enstitü müdürlerinin teklifiyle her yıl mart ayı içinde Maarif vekilliğince bir başarı listesi hazırlanır. Bu listeye girenlerin adları o yıl 17 nisanda gazete ve radyo vasıtasıyla ilân edilir.

2. Talebesinin çoğu türk dil ve kültürünün yayılması lâzımgelen kesimlerinden alınan, kesimlerinde tehlikeli ve bulaşıcı hastalıklar hüküm süren, hudutlara yakın ve umumî münakale yollarından uzak yerlerde açılan Köy enstitülerinde vazife gören ve ardı ardına beş yıl olagan üstü başarı gösteren öğretmen, usta öğretici, memur ve müstahdemlerin adları, çalıştıkları enstitülerdeki «Köye hizmet anıtı» na yazılır.

Bu vasıflardaki enstitülerin hangileri olduğu Maarif vekilliğince tesbit edilir.

3. Olagan üstü bir çalışma ile enstitüye veya enstitünün tatbikat bölgesindeki köylerden birine daimî surette faydası dokunacak iş gören öğretmen, usta öğretici, memur ve müstahdemlerin adları kendi çalışmalarıyla meydana getirilen yeni kuruluşlardan birine verilir.

4. Enstitünün öğretim, eğitim, ziraat, sanat işlerinde aralıksız 10 yıl çalışan ve olagan üstü bir başarı gösteren Enstitü öğretmen, usta öğretici, memur ve müstahdemleri «iş kahramanı» sayılarak Maarif vekilliğince verilen bir yıldızı yaşadıkları müddetçe göğüslerinde taşıma hakkına kavuşurlar.

MADDE 52. — 51 nci maddede yazılı taltifler ve terfi ile ilgili hususlar Köy enstitü müdürleri ve Maarif vekilliği müfettişlerinin teklifi üzerine veya resen Maarif vekilliğince tetkik edilerek sona erdirilir.

MADDE 53. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, usta öğretici, memur ve müstahdemler, suçlarının derecesine göre şu cezalarla cezalandırılır :

1. İşinde kusurlu sayılmak ;
2. İşbozan sayılmak ;
3. Sağlık ve İctimai yardım sandığı haklarından mahrum kalmak ;
4. Enstitülerdeki işlerinden uzaklaştırılmak ;
5. Memurluk, öğretmenlik, müstahdemlik ve usta öğreticilikten çıkarılmak.

1. Kanun, nizamname, talimatname ve emirlerle tâyin edilmiş vazifeleri yapmakta ihmali

mart ayı içinde Maarif vekilliğince bir başarı listesi hazırlanır. Bu listeye girenlerin adları o yıl 17 nisanda gazete ve radyo vasıtasıyla ilân edilir.

2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak :

Talebesinin çoğu kültür bakımından kuvvetlendirilmesi lâzımgelen kesimlerden alınan, kesimlerinde tehlikeli ve bulaşıcı hastalıklar hüküm süren, yurt sınırlarına yakın ve umumî münakale yollarından uzak yerlerde açılan köy enstitülerinde vazife gören ve ardı ardınca beş yıl olaganüstü başarı gösterenlerin adları, çalıştıkları enstitülerdeki «Köye hizmet edenler anıtı» na yazılır. Bu vasıflardaki enstitülerin hangileri olduğu Maarif vekilliğince tesbit edilir.

3. Köyde yeni bir tesise adı verilmek :

Olaganüstü bir çalışma ile enstitüye veya enstitünün tatbikat bölgesindeki köylerden birine daimî surette faydası dokunacak iş görenlerin adları kendi çalışmalarıyla meydana getirilen yeni tesislerden birine verilir.

4. Ülkü eri sayılmak :

Enstitünün öğretim, eğitim, ziraat, sanat işlerinde aralıksız on yıl çalışan ve olaganüstü bir başarı gösterenler, «Ülkü eri» sayılırlar ve Maarif vekilliğince bu unvanı belirtecek ve ay yıldızı ihtiva edecek şekilde tesbit olunan bir işareti taşırlar.

MADDE 50. — Kırk dokuzuncu maddede yazılı mükâfatlandırma ve terfi ile ilgili işler, köy enstitüsü müdürleri ve Maarif vekilliği müfettişlerinin teklifi üzerine veya doğrudan doğruya Maarif vekilliğince tetkik edilerek sona erdirilir.

MADDE 51. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemler suçlarının derecesine göre aşağıda yazılı cezalara çarptırılırlar :

1. İşinde kusurlu sayılmak ;
2. Ücret veya maaş kesilmek ;
3. Enstitülerdeki işlerden çıkarılmak ;
4. Meslekten çıkarılmak.

1. İşinde kusurlu sayılmak :

Vazifelerini yapmakta ihmali görülenler işlerinde kusurlu sayılırlar. Kusurlarını düzeltmeleri kendilerine yazıyla bildirilir.

görülenler işlerinde kusurlu sayılırlar. Kusurlarını düzeltmeleri kendilerine yazı ile bildirilir.

2. Kanun, nizamname, talimatname ve emirlerle tâyin edilmiş vazifeleri kasten yapmayanlar veya bu vazifeleri yapanlara engel olanlar işbozan sayılırlar.

3. Öğretmenlik, usta öğreticilik, memurluk ve enstitünün şerefini ihlâl edici hareketlerde bulunduğu veya enstitünün umumî menfaatlarını zarara uğrattığı sabit olanlar bir yıldan üç yıla kadar sağlık ve içtimai yardım sandığı haklarından mahrum edilirler.

4. Talebesine ve köy enstitüsü mensuplarına iftira eden ve ettirenlerle bir yılda iki defa işbozan sayılanlar ve başkalarını işbozanlığa teşvik edenler; menşelerine göre tâyin edilebilecekleri işlerle ilgili makam emrine verilirler. Bunlara yeniden tâyinlerine kadar maaş veya ücret verilmez.

Kanunen köy enstitülerinden başka yerde öğretmen ve usta öğretici olmıyanların vazifelerine son verilir.

5. Haysiyetsizliği, iffetsizliği ve suiistimali sabit olanlar, buldukları vazifeden Devlet hizmetinde kullanılmamak üzere çıkarılırlar.

Bu maddede yazılı olmıyan hallerde Memurin kanununun inzıbatı hükümleri mahfuzdur.

MADDE 54. — 53 ncü maddede yazılı cezalandırma şekillerinden birinci ve ikinci fıkrada yazılı olanlar enstitü müdürlüğünün raporiyle diğer fıkralarda yazılı olanlar Vekillik müfettişleriyle enstitü müdürünün veya maarif müdürü ile enstitü müdürünün raporlarıyla tesbit edilmek suretiyle Maarif vekilliği inzıbat komisyonunca son hükme bağlanarak ilgililere bildirilir.

MADDE 55. — 53 ncü maddenin birinci fıkrasında yazılı suçlar enstitü müdürü tarafından tetkik, tesbit ve ilgili ceza tatbik olunarak Vekillige bildirilir. Diğer fıkralarda yazılı suçlar

2. Ücret ve maaş kesilmek :

Vazifelerini yapmayanların veya vazifelerini yapanlara engel olanların; enstitüyü herhangi bir şekilde zarara uğrattığı sabit olanların; fiillerinin mahiyet ve derecesine göre üç günden on beş günlüğe kadar maaşları veya ücretleri kesilir. Bu fiillerin aynı ders senesi içinde tekrar yapılması halinde altı günden bir aya kadar ücret veya maaş kesilme cezası verilir.

3. Enstitülerdeki işlerden çıkarılmak :

Talebesine ve köy enstitüsü mensuplarına iftira eden ve ettirenlerle bir yılda iki defadan fazla maaş veya ücret kesilme cezası alanlara ve bu kanunda yazılı işleri yapmakla mükellef olanları, vazifelerini aksatmaya tahrik edenlere; öğretmenlik, usta öğreticilik, memurluk ve enstitü şerefine uymıyacak hareketleri görülenlere; enstitüdeki işlerinden çıkarılmak cezası verilir.

4. Meslekten çıkarılmak :

Haysiyetsizliği, iffetsizliği ve vazifesinde bırakılmasına mâni bir suiistimali sabit olanlar, buldukları işten Devlet hizmetinde kullanılmamak üzere çıkarılırlar.

Disiplin cezasını gerektiren bir hareket aynı zamanda Türk Ceza kanununun hükümlerine göre bir suç teşkil etmekte ise umumî hükümler dairesinde ayrıca takibat yapılır.

MADDE 52. — İşte kusurlu sayılmak cezası, gereken tetkikleri yapmak suretiyle enstitü müdürü tarafından verilir ve Vekillige bildirilir.

Ücret veya maaş kesilme cezası, enstitü müdürünün raporiyle; diğer cezalar Vekillik müfettişleriyle enstitü müdürünün veya Maarif müdürüyle enstitü müdürünün müşterek raporlarıyla tahkik ve tesbit edilerek Maarif vekilliği inzıbat komisyonunca kararlaştırılır.

Enstitü müdürü hakkında verilecek cezalar hangi derecede olursa olsun Vekillik müfettişlerinin raporlarıyla ve Maarif vekilliği inzıbat komisyonunca karara bağlanır.

İşinde kusurlu sayılma cezası kesindir. Buna itiraz olunamaz. Diğer cezalar için umumî hükümler dairesinde ve ilgiliye kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde idarî kaza merciine başvurulabilir.

da Vekillik müfettişinin ve Vekillğin teftiş ve tahkike memur ettiği kimselerin yapacağı tetkik ve tahkikatlarla tesbit edilerek Maarif ve ilgili inzibat meclisince karara bağlanır.

Bu cezalardan birinci fıkrada yazılı olan ceza kesindir. Buna itiraz olunamaz. 2, 3, 4 ve 5 nci fıkralardaki cezalara Maarif vekillği İnzibat komisyonu nezdinde itiraz edebilir. Bu itirazlar kararın tebliğ tarihinden 15 gün içinde yapılmalıdır. Vekillik İnzibat komisyonunca verilen cezalar hakkında Devlet şûrasına müracaat edilmesi caizdir.

Kusurlu sayılmaktan gayri cezalar öğretmenlerin siciline işlenir.

MADDE 56. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemlerden yeni tâyin edilenlerin mazeretsiz olarak 15 gün içinde vazifelerine başlamadıkları iki aylık tatil sonunda işine mazereti olmadan vaktinde gelmedikleri ve ders yılı içinde mazereti olmadan bir hafta aralıksız işine devam etmedikleri sabit olanlar istifa etmiş sayılırlar.

Onuncu bölüm

Müteferrik maddeler

MADDE 57. — Bu kanunun 13, 14, 19, 20, 22, 23, 24, 25 ve 28 nci maddelerinde, 3803 sayılı kanunun 12, 14, 16 nci maddelerinde yazılı işler 422 sayılı Köy kanununun 12 nci maddesiyle mecburi addedilen işlerden sayılır. Köyün mecburi işlerinden sayılan işlerle bu kanunda yazılı diğer işlerin vaktinde ve gereken şekilde yapılıp yapılmadıklarını vali, kaymakam ve nahiye müdürleri takip ve murakabe ederler.

MADDE 58. — Bu kanunda yazılı vazifeleri gören eğitimci, öğretmen, usta öğretici, gezici öğretmen ve gezici başöğretmen, müfettiş, muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları ile bu işleri yap-

MADDE 53. — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemlerden aşağıda yazılı halleri görülenler, istifa etmiş sayılırlar :

1. Vazifesine yeni tâyin edilip mazeretsiz olarak on beş gün içinde işine başlamamak;
2. Tatil izni sonunda mazeretleri olmadan vaktinde işlerine gelmemek;
3. Mazeretsiz olarak aralıksız bir hafta işine devam etmemek;
4. Bir ders yılı içinde mazeretsiz ve aralıklı olarak bir ay vazifelerine gelmemiş olmak.

Bunlardan mecburi hizmete tabi olanlar hakkında kanunlarına göre ayrıca takibat yapılır.

Onuncu bölüm

Müteferrik maddeler

MADDE 54. — Bu kanunda yazılı vazifeleri gören eğitimci, öğretmen, usta öğretici, gezici öğretmen ve gezici başöğretmen, müfettiş, muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları ile bu vazifelerle

mıya memur edilenlerden birisine veya kurullarına karşı işlenecek ve Türk ceza kanununun 3 ncü bölümünün 9 ncü faslında, 4 ncü bölümünün 3 cü faslında ve 9 ncü bölümünün 1 nci, 2 nci ve 7 nci faslında mevcut cezalarla ilgili suçlardan ağır ceza mahkemesinin vazifesi dışında kalan suçlar, Cumhuriyet müddeiumumiliğinin iddianamesiyle doğrudan doğruya mahkemeye verilir.

Mahkemeler duruşmaları aşağıda yazılı durumlar içinde Ceza mahkemeleri usulu kanunundaki en kısa zamanlara koyarlar. Suçlu sanılanın, evinin bulunduğu yere göre mahkemeye gelmesi veya getirilmesi, şahitlerle ehli hibrenin de hazır bulundurulması için gerekli müddetler gözönünde bulundurulur. Hâkimin duruşma hazırlığında re'sen celbedeceği şahit ve ehli hibrenin gelmesine ve başkaca subut sebeplerinin toplanması kararlarına ait zaman da hesaplanır. Aynı zamanda son tahkikatın açılmasına dair olan kararı veya müddeiumuminin iddianamesini bildirme ciheti ile ilgili lüzumlu müddetler hakkındaki umumî usul hükmü mahfuzdur.

MADDE 59. — Bu kanunda yazılı vazifeleri görenler hakkında 1609 sayılı kanun tatbik edilmez.

MADDE 60. — Köy enstitüsü binalarından birini veya bir köy okulu binasını Maarif vekilliğince verilecek plânlara göre yaptıran veya bu okul ve enstitülere tarla, bağ, bahçe, fidanlık, değirmen gibi bir gayrimenkulü bağışlayan hayır erbabının veya hayır müessesesinin adı bunlara daimî olarak anılmak şartıyla verilir.

ilgili işleri yapmaya memur edilenlerden birisine veya kurullarına karşı işlenecek ve Türk ceza kanununun ikinci kitabının üçüncü babının dokuzuncu faslında ve dördüncü babının üçüncü faslında ve dokuzuncu babının ikinci ve yedinci faslında mevcut cezalarla ilgili görülecek suçlardan Ağır ceza mahkemesinin vazifesi dışında kalanlar; Cumhuriyet Müddeiumumiliğinin iddianamesiyle doğrudan doğruya mahkemeye verilir.

MADDE 55. — 1609 sayılı kanun hükümlerine temas eden bir suç işliyen eğitmen ve öğretmenler, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler o kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı memurlar hakkında yapılacak muameleye tabi tutulurlar.

MADDE 56. — Köy Enstitülerinden ve eğitmen kurslarından mezun olanlara, köylerdeki sağlık vazifelerini yaptıkları esnada faydalanacakları acele sıhhi imdada mahsus malzemeyi havi birer sıhhat çantasını; Sıhhat ve içtimai muavenet vekâleti, bütçesinden temin eder.

MADDE 57. — Köy enstitülerini en yakın istasyon, iskele, kaza ve valilik merkezine bağlayan yol birinci derecede yollardan sayılarak ilgili vekillik veya valiliklerce en kısa zamanda yaptırılır.

Bu Enstitülere en yakın duraklar ve iskeleler en kısa bir zamanda ilgili vekillikçe yükletme ve boşaltmaya elverişli hale getirilir.

MADDE 58. — Köy Enstitülerinin ve köy okullarının her türlü muhabere evrakı diğer resmî teşkillerin evrakı gibi köy posta teşkilâtı vasıtasıyla getirilip götürülür.

Bu kurumlar resmî işlerinde köy ve jandarma telefonlarından parasız faydalanırlar.

MADDE 59. — Bu kanunun on üç, on dört, on dokuz, yirmi iki, yirmi üç, yirmi dört yirmi beş ve yirmi sekizinci maddelerinde, 3803 sayılı kanunun on iki, on dört, on altıncı maddelerinde yazılı hizmetler; 422 sayılı Köy kanununun on ikinci maddesiyle mecburi sayılan işlerdendir.

Köyün mecburi işleriyle bu kanunda yazılı diğer işlerin vaktinde ve gereken şekilde yapıp yapılmadıklarını Vali, Kaymakam ve Nahiye müdürleri takip ve murakabe ederler.

MADDE 60. — Birinci maddede yazılı okullar yılda iki ayı geçmemek üzere tatil edilir.

Eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen, gezici başöğretmenler her türlü tatil müddetince ücretlerini tam olarak alırlar.

Eğitmen ve öğretmenlerin izinlerinin başlangıç ve sonunu gezici öğretmen veya gezici başöğretmenler; gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenlerinkini de bölge ilk öğretim müfettişleri tâyin ve takip ederler.

Okulla ilgili çalışma zamanı içinde mazeretleri dolayısıyla eğitmen ve öğretmenlere gezici öğretmen veya gezici başöğretmenler; gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenlere de bölge ilk öğretim müfettişi tarafından mecmuu yılda bir haftayı geçmemek şartıyla izin verilebilir.

MADDE 61. — Köy enstitüsü binalarından birini veya bir köy okulu binasını Maarif vekilliğince verilecek plânlara göre yaptıran veya bu okul ve enstitülere tarla, bağ, bahçe, fidanlık, değirmen gibi bir gayrimenkulü bağışlayan yıllık severlerin veya hayır müesseselerinin adları bunlara daimî olarak anılmak üzere verilir.

MADDE 61. — Köy enstitüsü ve okullarındaki öğretmen, eğitmen talebenin ve köy halkının ihtiyaçları gözönünde tutularak, ana statüsü Maarif vekilliğince hazırlanan ve bu vekil-

MADDE 62. — Köy enstitülerinde ve okullarındaki öğretmen, eğitmen, talebenin ve köy halkının ihtiyaçları gözönünde tutularak, ana statüsü Maarif vekilliğince hazırlanan ve bu

liğin murakabesi altında işletilen birer (Köy enstitüsü veya okulu istihlak veya istihsal kooperatifi) kurulabilir. Ortaklarına kazanç dağıtmıyacak olan Enstitü ve okul istihlak veya istihsal kooperatiflerinden hiç bir nam altında vergi, resim ve harç alınmaz. Bu kooperatifler kendi aralarında ana statüsü Maarif vekilliğince kabul ve tasdik edilen ve bu vekilliğin murakabesi altında işletilen kooperatifler birliği kurabilirler.

MADDE 62. — Köy enstitülerine kabul edilen talebeden başarısızlıkları yüzünden aynı sınıfta üst üste iki yıl kalanlarla ayrı ayrı sınıflarda iki defa kalanlardan, öğretmen ve köye faydalı sanatkâr olmayacaklarına Enstitü öğretmenler kurulunca karar verilenler enstitüden çıkarılırlar. Bu gibiler hakkında 3803 sayılı kanunun 4 nci maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 63. — 3803 sayılı kanunun 18 nci maddesinin tekaüt sandığı ile ilgili son fıkrasına «tekaüt sandığının» kelimelerinden sonra «ve köy öğretmenleri sağlık ve içtimai yardım sandığının» kelimeleri; «harç ve resme tabi olmadığı» kelimelerinden evvel «vergi» kelimesi eklenmiştir.

MADDE 64. — 3803 sayılı kanunun 18 nci maddelerine göre kurulan köy öğretmenleri tekaüt, sağlık ve içtimai yardım sandıklarında çalıştırılacak müstahdemler, memurlar 3656 sayılı kanun hükmünce yapılacak bir nizamname ile tekaüt edilirler. Bunların tekaütlükleri çalıştırdıkları sandıklardan ödenir.

MADDE 65. — Köy eğitimcileri, köy enstitüsü mezunu öğretmenler, köy enstitüsünde vazife gören öğretmen, usta öğretici ve memurlarla gezici öğretmen ve başöğretmenler, bölge ilk öğretim müfettişleri 3803 sayılı kanunun

vekilliğin murakabesi altında işletilen birer (Köy enstitüsü veya okulu istihlak veya istihsal kooperatifi) kurulabilir.

Ortaklarına kazanç dağıtmıyacak olan enstitü ve okul istihlak veya istihsal kooperatiflerinden hiç bir vergi, resim ve harç alınmaz.

Bu kooperatifler kendi aralarında ana statüsü Maarif vekilliğince kabul ve tasdik edilen ve bu vekilliğin murakabesi altında işletilen «kooperatifler birliği» kurabilirler.

Bu kooperatifler ve birlikleri; köy içinde tedariki mümkün olmamak ve köy okullarıyla enstitülerinin kanunlarla tayin edilmiş maksatlarını gerçekleştirmeye yaramak şartıyla köy halkının muhtaç olduğu eşyayı da satabilirler.

MADDE 63. — Köy enstitülerine kabul edilen talebeden başarısızlıkları yüzünden aynı sınıfta üst üste iki ders yılı kalanlarla ayrı ayrı sınıflarda iki defa kalanlar enstitüden çıkarılırlar.

Çıkarılanlar hakkında 3803 sayılı kanunun dördüncü maddesi hükmü tatbik olunur.

Bunlardan köye faydalı sanatkâr olabilecekleri enstitü öğretmenler kurulunca kararlaştırılanlara yapabilecekleri işlere göre birer belge verilir.

MADDE 64. — 3803 sayılı kanunun on sekizinci maddesinde yazılı «Sağlık ve içtimai yardım sandığı»nın alacakları, Devlet emvaline mahsus hak ve rüchanları haizdir. Bu sandığın gelirleri faiz ve kazançları hiç bir harç, vergi ve resme tabi değildir.

Sandığın paraları; ilgili eğitimciler, öğretmen ve müfettişler tarafından başkalarına temlik edilemez ve şahsi borçları için de haczolunamaz.

MADDE 65. — 3803 sayılı kanunun on sekizinci maddesine göre kurulan köy öğretmenleri tekaüt, sağlık ve içtimai yardım sandıklarında çalıştırılacak müstahdemler, memurlar; 3656 sayılı kanun hükümlerince yapılacak bir nizamnameye göre tekaüt edilirler. Bunların tekaüdiyetleri çalıştırdıkları sandıklardan ödenir.

MADDE 66. — Köy eğitimcileri, Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler, Köy Enstitüsünde vazife gören öğretmen, usta öğretici ve memurlarla gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler, bölge ilköğretim müfettişleri; 3803 sayılı ka-

18 nci maddesine göre kurulan «köy öğretmenleri sağlık ve içtimai yardım sandığının» âzasıdır.

Eğitmen, öğretmen ve gezici başöğretmenler okullarla ilgili işletmelerden, Maarif vekillığının takdiriyle elde ettikleri sâfi ürünlerin yüzde ikisinden yüzde beşine kadar olanının karşılığını her yıl bu sandığa yardım hissesi olarak vermekle mükelleftirler.

MADDE 66. — Bu kanunun 1 nci maddesinde yazılı okul ve kurslarla ilgili işlerin görülmesinde eğitmen, öğretmen ve gezici başöğretmenlere yardım etmek ve her okul için 20 ile 50 arasındaki yaşlarda bulunan köy halkından gezici başöğretmenle bölge ilk öğretim müfettişi tarafından seçilmek ve iki yıl çalışmak üzere üçer üyeli birer «köy okulu yardım kurulu» teşkil edilebilir.

MADDE 67. — Bu kanunda yazılı vazifeleri görenlerle işbirliği yapan köy muhtarlarından, ihtiyar meclisi âzalarından, bölge köy okulu kurullarıyla köy okulu yardım kurulları üyelerinden ve gönüllü olarak bu işbirliğine katılan köylülerden, katıldıkları işlerde dört yıl üstün başarı ile çalıştıkları; bölge gezici öğretmen veya gezici başöğretmen ve ilk öğretim müfettişleri tarafından tesbit edilenler valilik maarif disiplin kurulu kararıyla «Elbirlikçi» sayılırlar. Bu gibilerin adları Maarif vekilligince radyo ve ilgili yayımlarla her yıl 17 nisanda ilân olunur. Köye hizmette elbirlikçi sayılanların adları; bunların şahsi emek ve gayretleriyle köyde yeniden meydana getirildiği bölge ilk öğretim müfettişlerinin raporlarıyla sabit olan bir kuruluşa valilik maarif disiplin kurulu kararıyla devamlı kalmak üzere verilir.

MADDE 68. — 3803 sayılı kanuna tabi olmayıpta köy okullarında vazife görenlerden bu kanunda yazılı işleri ilgili maddelerde gösterilen şekilde yaptıkları sabit olanlar bu kanunun 31 ve 32 nci maddeleri hükümleriyle taltif edilebilirler.

MADDE 69.— Köy enstitülerini en yakın istasyon, iskele, kaza ve valilik merkezine bağlayan yol birinci derecede yollardan sayılarak il-

nunun 18 nci maddesine göre kurulan «Köy öğretmenleri Sağlık ve içtimai yardım sandığı»nın âzasıdır.

Eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler, okullarla ilgili işletmelerden elde ettikleri sâfi ürünlerin Maarif vekillığının takdiriyle yüzde ikisinden yüzde beşine kadar olanını, her yıl bu sandığa yardım hissesi olarak vermekle mükelleftirler.

MADDE 67. — Bu kanunun birinci maddesinde yazılı okul ve kurslarla ilgili işlerin görülmesinde eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere yardım etmek ve vazifeleri iki yıl sürmek üzere her okul için üçer üyeli birer «Köy okulu yardım kurulu» teşkil edilebilir. Bu üyeler gezici eğitmen ve gezici başöğretmen ve bölge ilköğretim müfettişi tarafından köy halkının yirmi ile elli yaş arasında bulunanlardan seçilirler.

MADDE 68. — Bu kanunda yazılı vazifeleri görenlerle işbirliği yapan köy muhtarlarından ihtiyar meclisi âzalarından, bölge köy okulu kurullarıyla köy okulu yardım kurulları üyelerinden ve gönüllü olarak bu işbirliğine katılan köylülerden, katıldıkları işlerde dört yıl üstün başarı ile çalıştıkları; bölge gezici öğretmen veya gezici başöğretmen ve ilköğretim müfettişleri tarafından tesbit edilenler, (Valilik köy öğretmen ve eğitmenleri disiplin kurulu) kararıyla «Yardım eri» sayılırlar.

Bu gibilerin adları Maarif vekilligince radyo ve diğer yayımlarla her yıl on yedi nisanda ilân olunur.

Yardım erlerinin, şahsi emek ve gayretleriyle köyde yeniden meydana getirdikleri, bölge ilköğretim müfettişinin raporiyle sabit olan bir tesise (Valilik köy öğretmen ve eğitmenleri disiplin kurulu) kararıyla bunların adları verilir.

gili vekillik veya valiliklerce en kısa zamanda yaptırılır.

Bu enstitülere en yakın duraklar ve iskeleler en kısa bir zamanda ilgili vekillikçe tahmil ve tahliyeye elverişli hale getirilir.

MADDE 70. — Köy enstitülerinin ve köy okullarının her türlü muhabere evrakı diğer resmî teşkillerin evrakı gibi köy posta teşkilâtı vasıtasıyla getirilip götürülür.

Bu kurumlar resmî işlerinde köy ve jandarma telefonlarından parasız faydalanırlar.

MADDE 71. — 3803 sayılı Köy enstitüleri, 3238 sayılı Köy eğitimleri kanunlarıyla bu kanunun tatbikini ilgilendiren ve Maarif vekilliğince alınmasına lüzum gösterilen idari tedbir ve kararları almaya İcra Vekilleri Heyeti mezdur.

MADDE 72. — Köy enstitülerine ve köy okullarına bu kanuna göre paralı veya parasız olarak tahsis, temlik ve tescil edilen bütün gayrimenkullerin ferağ ve intikal muameleleriyle bu muamelelerle ilgili kâğıtlar, senetler, muameleler her türlü vergi, harç ve resimden affedilmiştir.

MADDE 73. — Bu kanun neşri tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 74. — Bu kanunu yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 69. — Köy Enstitülerine ve köy okullarına paralı veya parasız olarak tahsis, temlik ve tescil edilen bütün gayrimenkullerin ferağ ve intikal muameleleriyle bu muamelelerle ilgili olarak tanzim edilecek kâğıtlar ve senetlerden her türlü vergi, harç ve resim almaz.

MADDE 70. — Bu kanun neşri tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 71. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 . IV . 1942

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>	<i>A. R. Artunkal</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>Sırrı Day</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.		Ti. V.
<i>F. Engin</i>		<i>M. Ökmen</i>